



Specifika obchodu a podnikání v Dánsku a jeho obchodní spolupráce s ČR

Bakalářská práce

Studijní program: B6208 – Ekonomika a management
Studijní obor: 6210R015 – Ekonomika a management mezinárodního obchodu
Autor práce: **Markéta Legnerová**
Vedoucí práce: doc. Ing. Zuzana Potužáková, Ph.D.





Specifics of trade and business in Denmark and its business cooperation with Czech Republic

Bachelor thesis

Study programme: B6208 – Economics and Management
Study branch: 6210R015 – Economics and Management of International Trade
Author: **Markéta Legnerová**
Supervisor: doc. Ing. Zuzana Potužáková, Ph.D.



ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta Legnerová**
Osobní číslo: **E13000506**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management mezinárodního obchodu**
Název tématu: **Specifika obchodu a podnikání v Dánsku a jeho obchodní spolupráce s ČR**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu a obchodu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Socioekonomická charakteristika Dánska
2. Specifika dánského sociálního modelu a jeho vliv na podnikání
3. Analýza podnikatelského prostředí pomocí metody PEST
4. Zahraniční spolupráce mezi Dánskem a ČR
5. Posouzení Dánska jako obchodního partnera pro ČR

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **35 normostran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-703-2.

BusinessInfo. Teritoriální informace-země [online]. 2015, [cit. 2015-08-25].

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme.htm>

Statistics Denmark. Statistical Yearbook 2015 [online]. 2015, [cit. 2015-10-03].

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme.htm>

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Zuzana Potužáková, Ph.D.**

Katedra marketingu a obchodu

Konzultant bakalářské práce: **Ing. Jaroslav Demel, Ph.D.**

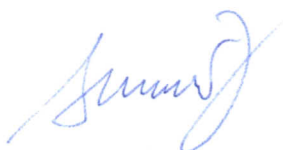
Katedra marketingu a obchodu

Datum zadání bakalářské práce: **2. listopadu 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. května 2017**

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan




doc. Ing. Jozefína Šimová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 2. listopadu 2015

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Anotace

Bakalářská práce se zabývá zkoumáním obchodu a podnikatelského prostředí v Dánsku a jeho zahraniční spoluprací s Českou republikou. První polovina práce je věnována socioekonomické charakteristice Dánska společně s popisem jednotlivých specifík dánského sociálního modelu. Následně je v práci zanalyzováno dánské podnikatelské prostředí pomocí metody PEST. Čtvrtá kapitola je věnována spolupraci Dánska s Českou republikou, je zde popsán vývoj vzájemného obchodu a přiblížena komoditní struktura českého vývozu i dovozu. Závěr práce se zabývá posouzením Dánska jako obchodního partnera pro české firmy, popisuje jednotlivé vstupy na dánský trh a věnuje se specifikům obchodního jednání s Dány. Účelem práce je usnadnit českým firmám rozhodování ohledně vstupu na dánský trh.

Klíčová slova

Dánsko, obchodní specifika, PEST analýza, podnikatelské prostředí, zahraniční obchod

Annotation

Specifics of trade and business in Denmark and its business cooperation with the Czech Republic

This bachelor thesis examines the trade and business environment in Denmark and its international cooperation with the Czech Republic. The first half of the thesis is dedicated to the socioeconomic characteristics of Denmark, together with a description of different specifics of the Danish welfare model. Subsequently, the thesis analyses danish business environment through PEST method. The fourth chapter is devoted to Danish cooperation with the Czech Republic, the development of mutual trade is described and also the commodity structure of exports and imports. Finally, the thesis deals with the assessment of Denmark as a trading partner for Czech companies, describes the various inputs on the Danish markets and is devoted to the specifics of business meetings with the Danes. The purpose of this work is to facilitate decisions of Czech companies regarding the entry into the Danish market.

Key words

business environment, Denmark, international trade, PEST analysis, specifics of trade

Obsah

Seznam ilustrací.....	9
Seznam tabulek.....	10
Seznam použitých zkratk	11
Úvod	12
1. Socioekonomická charakteristika Dánska	14
1.1 Základní informace o Dánském království	14
1.2 Obyvatelstvo a náboženství	16
1.3 Dánský sociální model.....	18
2. Specifika dánského sociálního modelu	20
2.1 Přerozdělování příjmů a daně	20
2.2 Sociální výdaje.....	24
2.3 Dánské výdaje na výzkum a školství.....	25
2.4 Vliv dánského sociálního modelu na podnikání	28
3. Analýza podnikatelského prostředí pomocí PEST	30
3.1 Politické prostředí	30
3.1.1 Politický systém Dánska.....	30
3.1.2 Legislativní moc	30
3.1.3 Výkonná moc.....	32
3.1.4 Soudní moc.....	32
3.1.5 Referenda.....	32
3.1.6 Zahraniční politika Dánska a jeho členství v mezinárodních organizacích ..	33
3.2 Ekonomické prostředí	36
3.2.1 Dánsko před rokem 2000.....	36
3.2.2 Dánsko po roce 2000	42
3.3 Sociální a kulturní prostředí.....	51
3.3.1 Dánské kulturní standardy podle G. Hofstedeho.....	51
3.4 Technologické prostředí	56
3.5 Shrnutí PEST analýzy	58
4. Zahraniční spolupráce mezi Dánskem a Českou republikou.....	60

4.1	Český vývoz do Dánska.....	61
4.2	Dánský dovoz do Čech	62
4.3	Přímé zahraniční investice	63
5.	Posouzení Dánska jako obchodního partnera pro ČR	66
5.1	Navazování kontaktů a perspektivní obory na dánském trhu	66
5.2	Formy vstupu na dánský trh.....	67
5.3	Obchodní jednání s Dány.....	70
5.4	Rizika a pozitiva dánského trhu.....	72
5.4.1	Pozitivní faktory vstupu	72
5.4.2	Negativní faktory vstupu	74
5.4.3	Shrnutí pozitiv a rizik vstupu na dánský trh	75
	Závěr.....	76
	Seznam použité literatury	78

Seznam ilustrací

<i>Obrázek 1: Dánská vlajka</i>	15
<i>Obrázek 2: Věková struktura obyvatelstva v Dánsku a EU v roce 2014.....</i>	17
<i>Obrázek 3: Vyjádření odchylky od absolutní rovnosti pomocí skutečné a ideální Lorenzovy křivky</i>	20
<i>Obrázek 4: Vývoj minimální sazby daně z příjmu v Dánsku od roku 2009.....</i>	23
<i>Obrázek 5: Sociální dávky podle funkce v Dánsku v roce 2012.....</i>	25
<i>Obrázek 6: Celkové hrubé domácí výdaje na vědu a výzkum v Dánsku a EU v letech 2005 – 2013</i>	27
<i>Obrázek 7: Veřejné výdaje na vzdělávání v EU a Dánsku v letech 2003 – 2011.....</i>	28
<i>Obrázek 8: Vývoj reálného růstu HDP v Dánsku v letech 1973 - 1999.....</i>	37
<i>Obrázek 9: Vývoj roční průměrné míry inflace v Dánsku v letech 1973 - 1999</i>	38
<i>Obrázek 10: Vývoj míry nezaměstnanosti v Dánsku v letech 1973 – 1999</i>	39
<i>Obrázek 11: Vývoj obchodní bilance v Dánsku v letech 1973 – 1999</i>	41
<i>Obrázek 12: Vývoj růstu reálného HDP v Dánsku v letech 2000 – 2014</i>	43
<i>Obrázek 13: Vývoj deficitu/přebytku dánského státního rozpočtu vůči HDP v letech 2003 – 2014</i>	45
<i>Obrázek 14: Vývoj podílu hrubého vládního dluhu na HDP v Dánsku v letech 2003 – 2014</i>	46
<i>Obrázek 15: Vývoj roční průměrné míry inflace v Dánsku v letech 2003 – 2014.....</i>	47
<i>Obrázek 16: Vývoj míry nezaměstnanosti v Dánsku v letech 2003 – 2014</i>	49
<i>Obrázek 17: Vývoj salda dánské obchodní bilance v letech 2003 – 2014</i>	50
<i>Obrázek 18: Vývoj vzájemného obchodu Dánska a ČR v letech 2007 - 2015.....</i>	60

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Struktura dovážených a vyvážených komodit v Dánsku roku 1999.....</i>	<i>42</i>
<i>Tabulka 2: Struktura dovážených a vyvážených komodit v Dánsku v roce 2014.....</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 3: Dánsko dle Hofstede dimenzí.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabulka 4: Vývoj ZO Dánska a ČR za posledních 5 let (v mil EUR).....</i>	<i>61</i>
<i>Tabulka 5: Procentuální podíl komodit vyvážených do Dánska.....</i>	<i>62</i>
<i>Tabulka 6: Procentuální podíl dovážených dánských komodit na celkovém dovozu.....</i>	<i>63</i>
<i>Tabulka 7: Vývoj přílivu dánských PZI do ČR v letech 2004-2014 (v mil. Kč).....</i>	<i>64</i>

Seznam použitých zkratek

DKK – Dánská koruna

EU – Evropská Unie

EUR – Euro

ERM II – Evropský mechanismus směnných kurzů II

ESVO – Evropské sdružení volného obchodu

FO – fyzická osoba

HDP – hrubý domácí produkt

IOE – Investiční fond pro střední a východní Evropu

NATO – Severoatlantická aliance

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OSN – Organizace spojených národů

PO – právnická osoba

PZI – přímé zahraniční investice

R&D – výzkum a vývoj

R&I – výzkum a inovace

SITC – Standardizovaná mezinárodní obchodní klasifikace

STI – věda, technologie a inovace

SZZP – Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

USD – americký dolar

WTO – Světová obchodní organizace

Úvod

Dánská ekonomika bývá často zmiňována jako jedna z nejlépe prosperujících. Je známá pro své vysoké daně, štědré sociální dávky a pružný trh práce. HDP na obyvatele v Dánsku je i oproti ostatním rozvinutým ekonomikám vysoký. I přes relativně malou velikost je Dánsko velice úspěšná a vyspělá země, což ji činí zajímavým subjektem pro české firmy. Tento důvod, společně s faktem, že autorka má několik dánských přátel, má za výsledek to, že tato bakalářská práce je věnována Dánskému království, jeho obchodu a podnikatelskému prostředí a také spolupráci s Českou republikou.

Cílem této práce je charakterizovat socioekonomickou stránku Dánska a specifikovat zvláštnosti dánského sociálního modelu společně s jeho vlivem na podnikání. Práce má za cíl také zanalyzovat podnikatelské prostředí na dánském trhu pomocí metody PEST, popsat zahraniční spolupráci mezi Dánskem a ČR a také zhodnotit dánský trh jako partnera pro české firmy.

Hlavní náplň práce je rozdělena do pěti částí. První část je věnována Dánsku jako zemi, jeho obecným informacím, dánskému obyvatelstvu a náboženství. Je zde vysvětlen koncept sociálního modelu a nastíněna jeho bližší specifika.

Druhá kapitola práce je věnována detailnější charakteristice jednotlivých specifík dánského sociálního modelu. Věnuje se popisu daňového systému, přerozdělování příjmů či fungování sociálního systému dávek. Přiblíženy jsou zde i dánské štědré výdaje na výzkum a školství.

Ve třetí části je za pomoci metody PEST analyzováno dánské podnikatelské prostředí. V politických faktorech je rozebrán dánský politický systém společně s dánskou zahraniční politikou a jeho členstvím v mezinárodních organizacích. V podkapitole věnované ekonomickému prostředí je charakterizována dánská ekonomika nejprve před rokem 2000, poté po roce 2000 vždy za pomoci čtyř hlavních makroekonomických ukazatelů – vývoje HDP, cenové stability, nezaměstnanosti a zahraničního obchodu. Vzhledem k nastínění socio-kulturního prostředí již ve druhé kapitole práce, jsou zde rozepsány Hofstedeho kulturní dimenze. Technologické prostředí je popsáno v závěru kapitoly, kde je prostor

věnován především zdravotnickému a potravinářskému průmyslu, dánským klastrům a informačnímu a telekomunikačnímu prostředí.

Čtvrtá část práce se zabývá zahraniční spoluprací mezi Dánskem a Českou republikou. Počátek této kapitoly je věnován vývoji vzájemného obchodu mezi oběma zeměmi v letech 2007 až 2015. Následuje charakteristika komoditní struktury českého vývozu do Dánska dle klasifikace SITC společně se strukturou dánského dovozu do Čech. V závěru kapitoly jsou popsány dánské přímé zahraniční investice na českém trhu, je zde přiblížen výrobní závod dánské firmy LEGO a.s. sídlící v Kladně a také několik dalších dánských firem působících na českém trhu.

Pátá, závěrečná část je věnována posouzení Dánska jako obchodního partnera pro ČR. V úvodu kapitoly jsou popsány perspektivní obory na dánském trhu společně s navazováním kontaktů při vstupu, následují charakteristiky jednotlivých vstupů na dánský trh. Je zde popsáno obchodní jednání s Dány, vysvětlen jejich styl vyjednávání a postup obchodních schůzek. V závěru práce jsou shrnuta jednotlivá rizika a pozitiva vstupu na dánský trh.

Cílem práce je poskytnutí informací o Dánsku, které mohou usnadnit českým firmám při rozhodování zda vstoupit na dánský trh či ne. Je zde charakterizováno jak prostředí v Dánsku celkově, tak i jeho vliv na podnikání. Vzhledem k tomu, že poslední dvě kapitoly jsou věnovány dánské spolupráci s ČR, včetně popisu dánské mentality, práce může být pro firmy, které chtějí expandovat na dánský trh, velmi inspirativní.

Pro vypracování práce bylo použito přes 80 různých zdrojů, z toho nejvíce statistické databáze. Autorka také využívala konzultací přímo s dánskými občany, především u nejasných informací či v potřebě doplňujících detailů.

1. Socioekonomická charakteristika Dánska

Dánsko je jedním ze zástupců skandinávského modelu. Kromě Dánska se mezi Skandinávské země řadí Švédsko, Finsko a Norsko. Skandinávské země jsou proslulé svojí vysokou životní úrovní, přerozdělováním příjmů mezi obyvatelstvo, štedrým systémem sociálních dávek a důrazem na rovnost pohlaví. Skandinávský model je často hodnocen jako dobře fungující a úspěšný, často bývá ostatním zemím dáván za příklad.

1.1 Základní informace o Dánském království

Dánské království (dánsky Kongeriget Danmark) – dále jen Dánsko – leží na severu Evropy a pro svou výhodnou polohu, leží na severní obchodní trase, patří mezi klíčové oblasti z hlediska obchodního, dopravního i strategického. Dánsko je jedním z nejdéle existujících evropských království. Během let se území Dánska často měnilo. V současnosti Dánské království oficiálně tvoří pouze pevninské Dánsko, Grónsko a Faerské ostrovy. Západní strana dánského území je ohraničena Severním mořem, od Švédska je Dánsko odděleno dvěma průlivy a od Norska jedním. Přímou hranici má Dánsko jen s Německem v délce 140 km.¹

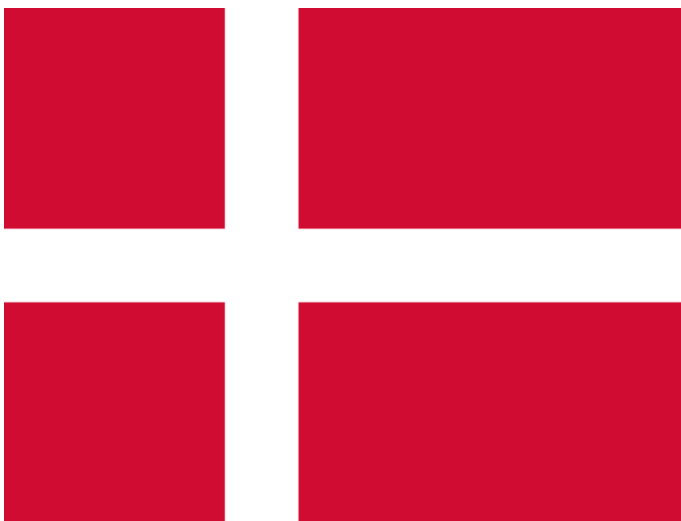
Od roku 1849 je Dánsko konstituční monarchií. Grónsko a Faerské ostrovy jsou autonomní oblasti, mají svůj vlastní parlament a vládu, která rozhoduje o vnitřních záležitostech. Ani jedna z těchto autonomních oblastí není členem Evropské unie. Území Dánska můžeme rozdělit na 5 regionů (Hovedstaden, Midtjylland, Nordjylland, Sjaelland a Syddanmark) a 98 obcí, které fungují jako nižší samosprávné jednotky.² V Dánsku žije 5,6 milionu obyvatel, z toho velká část (1,21 milionu) žije v hlavním městě Kodani a jejich příměstských oblastech.³ Dle počtu spotřebitelů je tedy dánský trh zhruba poloviční oproti českému.

1 CIA. The World Factbook: Denmark. CIA [online]. [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/da.html>

2 Tamtéž

3 STATISTICS DENMARK. Population in Denmark: Key Figures. Statistics Denmark [online]. [cit. 2015-11-03] Dostupné z: <http://www.dst.dk/en/Statistik/emner/befolkning-og-befolkningsfremskrivning/folketal>

Na obrázku číslo 1 můžeme vidět dánskou vlajku, známou jako Dannebrog, která má tvar bílého skandinávského kříže v červeném poli.



Obrázek 1: Dánská vlajka

Zdroj: Státní vlajky: Dánsko [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <http://www.statnivlajky.cz/dansko>

Úředním jazykem je dánština, která patří mezi východní skandinávské jazyky. Skandinávské jazyky jsou si do značné míry podobné, nejbližší dánštině je norština. Dánové, Norové a Švédí si více či méně navzájem rozumějí, na severských obchodních jednáních hovoří obvykle zástupci jednotlivých skandinávských zemí svou vlastní řečí a tlumočení nebývá nutné.

V Dánsku používají jako měnu dánskou korunu (DKK), která se dělí na 100 øre. Mnohé obchody dnes přijímají i platby eurem a současně mnoho firem i v eurech obchoduje, za což může fakt, že největším obchodním partnerem Dánska je EU. Dánská koruna je navázána na euro s poměrem 7,46 DKK/EUR. V přepočtu na české koruny odpovídá 1 DKK zhruba 3,66 Kč.⁴ Dánská koruna je jedinou měnou ERM II, pro kterou je oficiálně

⁴ Dánská koruna DKK. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/DKK-danska-koruna/>

stanoveno užší flukтуаční pásmo $\pm 2,25\%$. Dánsko nemusí na svém území zavést euro, provázanost koruny a eura je jeho dobrovolný závazek.⁵

1.2 Obyvatelstvo a náboženství

Počet obyvatel Dánska se již od počátku 70. let pohybuje okolo 5 000 000. Od té doby, až na úbytek v 80. letech kdy došlo ke snížení počtu narozených dětí, pozvolna roste.⁶ V lednu 2016 žilo v Dánsku 5 681 810 obyvatel, přičemž tento počet vzrostl za posledních deset let o více než 200 000.⁷ Nárůst počtu dánských obyvatel je důsledkem pozitivní čisté migrace (do Dánska se více lidí přistěhovává, než se z něj vystěhovává) a také přirozeného přírůstku obyvatel.⁸

Stupeň urbanizace Dánska je asi ve výši 85%. Nicméně s výjimkou hlavního města, v jehož aglomeraci žije 1,21 mil. obyvatel, můžeme v Dánsku najít především malá města a vesnice. Rozložení zalidnění je poměrně nerovnoměrné, v oblasti hlavního města žije celá třetina celkové populace Dánska. Po metropoli Kodaň patří mezi největší sídla Aarhus (294 954 obyvv.), Odense (185 871) a Aalborg (163 228). Průměrná hustota zalidnění je asi 126 obyvatel/km², v oblasti Kodaně je to kolem 300 obyvatel/km².⁹

5 ČNB. Kurzový mechanismus ERM II. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2003/2003_cervenec/boxy_a_prilohy/mp_zpinflace_prilohy_c_03_cervenec_p1.html

6 *Statistical Yearbook 2015* [online]. Statistics Denmark, 2015, s. 11 [cit. 2015-11-18]. ISBN 978-87-501-2178-7. Dostupné z:

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelses/GetPubFile.aspx?id=20195&sid=sy>

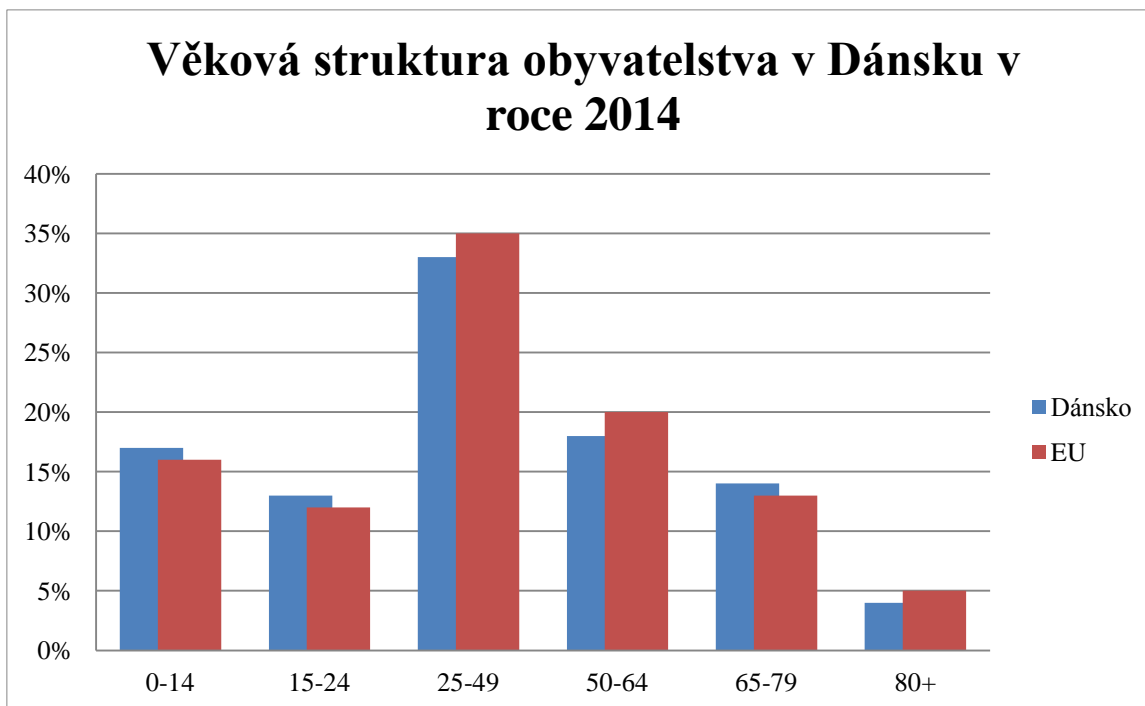
7 EUROSTAT. Population on 1 January. *Eurostat* [online]. 2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00001&plugin=1>

8 *Statistical Yearbook 2015* [online]. Statistics Denmark, 2015, s. 11 [cit. 2015-11-18]. ISBN 978-87-501-2178-7. Dostupné z:

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelses/GetPubFile.aspx?id=20195&sid=sy>

9 Tamtéž, s. 11



Obrázek 2: Věková struktura obyvatelstva v Dánsku a EU v roce 2014

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Při pohledu na graf č. 2 si můžeme povšimnout, že v Dánsku žije oproti průměru Evropské unie více dětí a mladých lidí, konkrétně mezi 0 až 24 lety. Naopak relativně méně obyvatel je ve věku 25 až 64 let.¹⁰ Průměrný věk obyvatelstva v Dánsku je 41,1 let, což je oproti průměru v roce 1980 o 4,4 let více. Ačkoliv se Dánsko také potýká s problémem stárnutí populace, ohledně věkové struktury je na tom v porovnání s průměrem EU relativně lépe.¹¹

85% celkové populace patří k státní luteránské církvi.¹² Tato procentuální výše je však zavádějící, jelikož člověk je v Dánsku k církvi počítán automaticky a musí dokonce platit i církevní daň. Jedinou výjimkou je pokud vznesе odůvodněné námitky. Hlavou církve je

10 EUROSTAT. Population by age group. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00010&plugin=1>

11 *Statistical Yearbook 2015* [online]. Statistics Denmark, 2015, s. 11-14 [cit. 2015-11-18]. ISBN 978-87-501-2178-7. Dostupné z: <http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=20195&sid=sy>

12 Tamtéž, s. 11

královna nebo král. Po křesťanství je nejrozšířenějším náboženstvím islám, což je díky početné arabské menšině.¹³

1.3 Dánský sociální model

Jak již bylo zmíněno, Dánsko patří mezi zástupce skandinávského modelu, který se dá také nazvat jako model sociálně demokratický. Název vznikl dle vládnutí sociální demokracie ve Švédsku v době vzniku a formování tohoto modelu a důvod pro jeho vytvoření bylo potlačení chudoby a příjmové diferenciací. Způsob, jakým bylo možno dosáhnout výsledků, bylo přerozdělování HDP různými státními institucemi.¹⁴

Tento model je založen na univerzalismu, což znamená, že všichni občané jsou zabezpečeni proti sociálním rizikům bez závislosti na jejich zaměstnání. Míra zabezpečení je v případě sociálně demokratického modelu nejvyšší. Tento model se mohl rozvinout díky několika specifickým vlastnostem, které jsou příznačné pro severské země. Jedná se o malé a otevřené exportně zaměřené ekonomiky s nadprůměrnou vzdělaností, plnou zaměstnaností a vysokou zaměstnaností žen, která snižovala nároky na sociální výdaje. Tento model potlačuje dualismus mezi jednotlivými třídami ve společnosti a proto je míra nerovnosti na úrovni domácností mnohem nižší než ve zbytku Evropy.¹⁵

Tento model je charakteristický vysokou odpovědností státu za eliminaci sociálních problémů a financování a poskytování sociální péče. Je zde velmi silný sektor veřejných služeb. Sociální politika má obrovské pole působnosti a téměř všichni obyvatelé daného státu pobírají určitý typ sociálních dávek (například studenti, rodiče, handicapovaní, důchodci). Sociální dávky nemají vytvořit závislost jedinců na nich, ale naopak posílit jejich individuální nezávislost. Příkladem jsou dávky, které mohou ženám umožnit výběr mezi prací a péčí o rodinu. Tento model rezolutně odmítá vnímání dávek jako chudinských a díky tomu nejsou společností vnímány negativně. Zároveň je zde patrná solidarita mezi chudými a bohatými. Aby tento

13 *Statistical Yearbook 2015* [online]. Statistics Denmark, 2015, s. 11-14 [cit. 2015-11-18]. ISBN 978-87-501-2178-7. Dostupné z: <http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelses/GetPubFile.aspx?id=20195&sid=sy>

14 KLVAČOVÁ, E. a kol. *Prohlubování evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004, s. 70. ISBN 80-86419-78-9

15 KELLER, J. *Soumrak sociálního státu*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství Slon, 2006, s. 55. ISBN 80-86429-41-5

model mohl fungovat, je třeba zajistit vysokou zaměstnanost, při které budou moci všichni zákazníci sociálního systému být jak plátcí do sociálního systému, tak zároveň příjemci.¹⁶

Dánský sociální model má několik svých specifíků, které přispívají k jeho úspěšnosti. Patří mezi ně například štědré přerozdělování příjmů, systém zdanění či bohaté sociální dávky. Těmto i dalším specifíkům je věnována další kapitola.

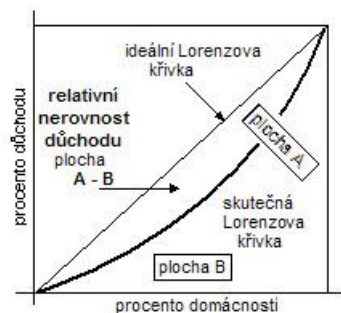
¹⁶ KLVAČOVÁ, E. a kol. *Prohlubování evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004.,s. 70. ISBN 80-86419-78-9

2. Specifika dánského sociálního modelu

Dánský sociální model je tedy řazen mezi skandinávské modely, ale oproti jiným zemím vystupuje jako zvláštní případ s mnoha odlišnostmi. Rozdíly bylo možné najít již v období modernizace země, která nesouvisela s průmyslem jako u jiných zemí, ale v Dánsku se rozvíjelo především zemědělství. Politické strany tak měly podporu především u venkovského, zemědělsky orientovaného obyvatelstva a ovlivňovaly tak počáteční fáze vývoje dánského sociálního státu. Dánsko také jako první ze severovýchodních zemí vstoupilo do Evropského společenství.¹⁷ Níže jsou popsána vybraná specifika dánského sociálního modelu – jeho rovnostářské rozdělování důchodu, štědrý systém sociálních dávek a vysoké výdaje na výzkum a školství.

2.1 Přerozdělování příjmů a daně

K poměřování rozložení bohatství a důchodů v jednotlivých státech má v ekonomii velké uplatnění Giniho koeficient. Giniho koeficient poměřuje Lorenzovu křivku s křivkou ideální. Jak můžeme vidět na obrázku č. 3, koeficient dává do souvislosti rozdíl mezi plochou pod ideální Lorenzovou křivkou (plocha A) a plochou pod skutečnou Lorenzovou křivkou (plocha B) s plochou pod ideální křivkou.¹⁸



Obrázek 3: Vyjádření odchylky od absolutní rovnosti pomocí skutečné a ideální Lorenzovy křivky

Zdroj: Lorenzova křivka. *Středoevropské centrum pro finance a management* [online]. [cit. 2016-02-10].

Dostupné z: <http://www.finance-management.cz/080vypisPojmu.php?IdPojPass=102>

17 CHRISTIANSEN, Niels Finn a Klaus PETERSEN. The dynamics of social solidarity: *The Danish welfare state*, 2001, s. 196 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: [http://www.vasa.abo.fi/users/minyngard/Undervisning-filer/Christiansen%202001%20\(Denmark\).pdf](http://www.vasa.abo.fi/users/minyngard/Undervisning-filer/Christiansen%202001%20(Denmark).pdf)

18 Lorenzova křivka. *Středoevropské centrum pro finance a management* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.finance-management.cz/080vypisPojmu.php?IdPojPass=102>

Giniho koeficient nabývá hodnot mezi 0 a 1. Čím je hodnota bližší 0, tím se rozdělení důchodu domácností blíží absolutně rovnostářskému. V tomto případě nejsou relativně příliš velké rozdíly v jednotlivých důchodech. Koeficient blíží se k hodnotě 1 by poukazoval na stav absolutní nerovnosti. Společnost s vyšším Giniho indexem je charakteristická velkými rozdíly v příjmech jednotlivých domácností.¹⁹

Giniho koeficient v Dánsku dosahoval dle Světové banky při posledním měření roku 2012 hodnoty 0,291. Tato hodnota ho tak umístila na 16. pozici v žebříčku sledovaných zemí s nejméně rovnostářským rozdělením důchodu. Pro příklad ke srovnání, Česká republika se roku 2012 umístila na 6. místě s hodnotou Giniho koeficientu 0,261.²⁰

Distribuce dánských příjmů byla velmi dlouho rozdělována s relativně malými rozdíly mezi nejnižšími a nejvyššími příjmy. To se nicméně pomalu mění v průběhu sledovaných let směrem k méně rovnoměrnému rozdělení. Je ale zjištěno, že dánský daňový systém má obrovský vliv na rozdělení příjmů. Zatímco Giniho koeficient hrubých příjmů byl v roce 2010 0,46%, po zdanění a odvodech čítal pouze 0,3%.²¹

V dánské společnosti existuje mnoho mechanismů, které přispívají k tomuto výsledku a jsou spojeny jak s přerozdělováním příjmů, tak s přerozdělováním prostřednictvím daní a dávek. Zprvu dlouhá tradice politik zaměřených na vytváření rovného přístupu ke vzdělání. To znamená veřejně přístupné a dotované školky, veřejné školství a široký systém dalšího vzdělávání, všechno bez poplatků. Zadruhé, osoby s vyšším vzděláním jsou vystaveny mírným mzdám, především z toho důvodu, že veřejný sektor býval hlavním zaměstnavatelem vysoce vzdělaných a mohl tak udržovat relativně nízké mzdy. Tento efekt je poněkud oslaben rostoucím podílem vzdělaných lidí v soukromém sektoru. Pro méně vzdělané lidi je politika státu téměř opačná, veřejný sektor vždy podporoval politiky nízkých mezd a také politiky zaměřené na rovnost pohlaví při mzdovém oceňování. Široký

¹⁹ Lorenzova křivka: *Středoevropské centrum pro finance a management* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.finance-management.cz/080vypisPojmu.php?IdPojPass=102>

²⁰ THE WORLD BANK. GINI index. *The World Bank* [online]. [cit. 2015-12-28]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI>

²¹ *Country Report for Denmark: Growing inequality and its impacts in Denmark* [online]. 2012 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <http://gini-research.org/system/uploads/509/original/Denmark.pdf?1373978704>

veřejný sektor tak měl vždy vliv na dánské příjmy před zdaněním. Zatřetí, systém daní z příjmu má progresivní stupnici, počínaje na 33 % může vyšplhat až na 55 % z příjmu, což také přispívá k vyrovnání příjmů.²²

Prostřednictvím daní je financována většina mechanismů dánského sociálního státu. Dánsko má oproti ostatním zemím OECD nejvyšší podíl daně z příjmu na celkovém zisku pocházejícím z daní, což je činí jedním z typických rysů dánského sociálního modelu.²³ Přímé daně tvoří 66 % celkových daňových příjmů, nepřímé daně 34 %.²⁴ Budeme-li porovnávat vybrané daně vůči HDP, tak tento podíl je v posledních 20 letech relativně stálý a osciluje mezi 48 až 50 %.²⁵

Zdanění plně podléhají všichni dánští obyvatelé i včetně lidí, kteří na dánském území pobývají déle než šest měsíců. Daň tedy musí lidé odvádět z celkového příjmu ať už si vydělali v Dánsku či v zahraničí. Dánsko je známé svým fungujícím systémem progresivního zdanění. To znamená, že lidé s vyšším příjmem musí odvádět na daních v poměru více než ti s nižším příjmem. Daň z příjmu se celkově skládá z národní a komunální daně a z příspěvku na zdravotní péči. Jak již bylo zmíněno v první kapitole, členové luteránské církve musí také platit daň církevní.²⁶

Výše daňových sazeb se mohou v jednotlivých letech odlišovat, v této práci jsou vypsány údaje z roku 2015. Každá osoba s příjmem který souvisí s prací musí odvádět příspěvek odborům ve výši 8 %. Poté je ze zbylého příjmu odveden příspěvek na zdravotní péči, který činí 4 %. Výše komunální daně činí průměrně 25 %, církevní daň dosahuje výše 0,89 %. Jako poslední je stržena daň, která je závislá na výši příjmu.²⁷ Minimální sazba

²² Country Report for Denmark: *Growing inequality and its impacts in Denmark* [online]. 2012 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <http://gini-research.org/system/uploads/509/original/Denmark.pdf?1373978704>

²³ AARHUS UNIVERSITY. The Danish Tax System. *Aarhus University* [online]. 2015 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: <http://ias.au.dk/taxation/the-danish-tax-system/>

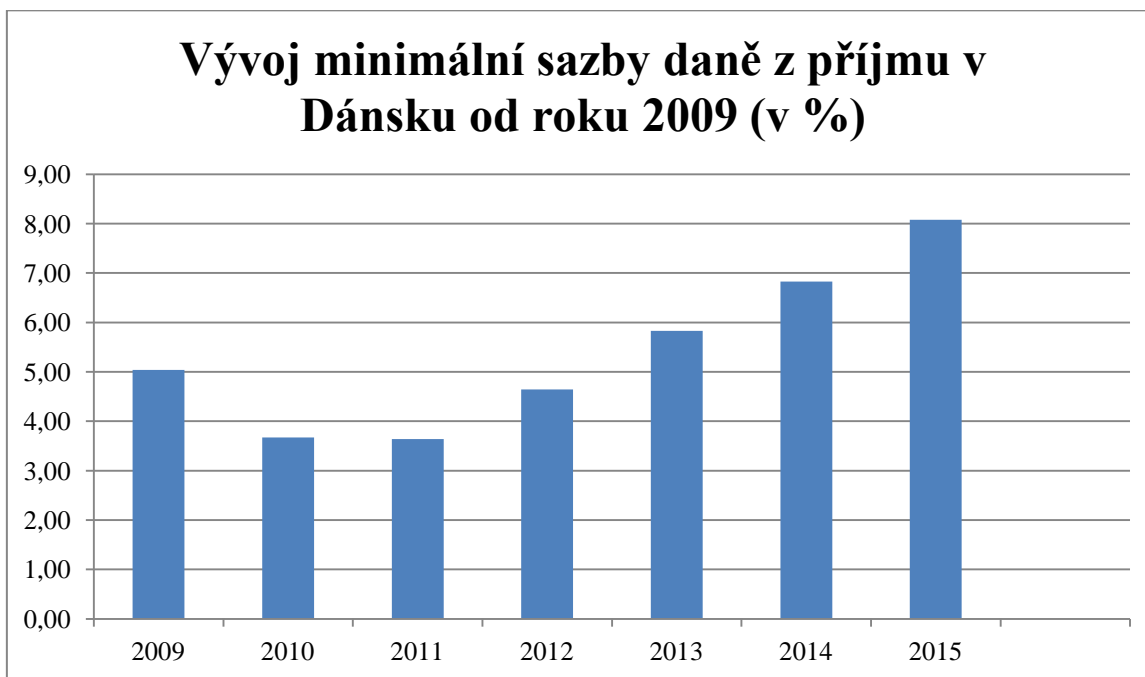
²⁴ SKAT: *Tax in Denmark: An introduction to the Danish tax system for non-Danish speakers* [online]. 2. 2014 [cit. 2016-02-02]. ISBN 978-87-7121-836-7. Dostupné z: <http://www.skat.dk/getFile.aspx?Id=121617>

²⁵ OECD. *Tax Policy Reforms in Denmark* [online]. [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/tax-policy/37154664.pdf>

²⁶ AARHUS UNIVERSITY. The Danish Tax System. *Aarhus University* [online]. 2015 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://ias.au.dk/taxation/the-danish-tax-system/>

²⁷ Tamtéž

této daně od roku 2011 roste, jak je patrné na obrázku č. 4. V současnosti dosahuje výše 8,08 %.



Obrázek 4: Vývoj minimální sazby daně z příjmu v Dánsku od roku 2009

Zdroj: SKAT, zpracování vlastní

V dánském daňovém systému je zavedena maximální sazba daně, kterou lze z platu strhnout. Tento tzv. daňový strop dosahuje 51,95 % z celkového příjmu. Příspěvky odborům a církevní daň se do něj však nezapočítávají. Zaměstnanci mají také možnost si z daní odečíst příspěvek na zaměstnanost, na dojíždění za prací a osobní příspěvek.²⁸

Na financování sociálního systému jde právě 43 % z celkových vybraných daní. Následují obecné veřejné služby ve výši 15 %, poté zdravotnické služby s 14 % a podíl na financování vzdělávání činí 13 % z celkových vybraných daní.²⁹

²⁸ AARHUS UNIVERSITY. The Danish Tax System. *Aarhus University* [online]. 2015 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://ias.au.dk/taxation/the-danish-tax-system/>

²⁹ SKAT. Tax Rates. *SKAT* [online]. 2015 [cit. 2016-01-29]. Dostupné z: <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=79885&vId=0>

2.2 Sociální výdaje

Mezi sociální výdaje patří především transferové platby domácnostem za účelem zbavit je přítěže, která je vymezena jako soubor rizik či potřeb. Dále se mezi ně zahrnují administrativní výdaje související se správou a případné další výdaje spojené se sociálním zabezpečením.³⁰ Podíl sociálních výdajů na HDP se po roce 2000 přibližoval 30 % a tuto výši také v roce 2003 překročil. V roce 2009 dokonce dosáhl hranice 34 % a roku 2012 tvořil 34,6 % HDP, což ho činilo nejvyšším v EU.³¹

Díky principu universalismu, kterým je dánský model charakteristický, mohou sociálních služeb využít všichni dánští občané a nezáleží tolik na jejich výši příspěvku na sociální pojištění. Dánské důchody jsou jednotné, paušální. Jedinou podmínkou pro plné právo na nezaměstnanecké příspěvky je jednoróční přispívání do fondu pojištění pro případ nezaměstnanosti a také alespoň 26 týdnů placeného zaměstnání.³²

Dánský sociální stát se nesoustředí na rodinu jako na základní prvek, ale vztahuje většinu sociálních práv na jednotlivce. Všem studentům jsou studentské příspěvky vypláceny od 18 let bez rozdílu, od 20 let jsou pak nezávislé na výši mzdy studentových rodičů. Jedinou výjimkou odvíjející se od majetkových poměrů rodiny jsou příspěvky na bydlení pro nájemce.³³

Pro dánský sociální model je nejdůležitějším cílem sociální rovnost, můžeme zde proto nalézt poměrně vysokou míru redistribuce. Vysoce progresivní zdanění a vysoké nepřímé daně hrají v dánském modelu důležitou roli. Oproti vysokým daním z příjmu, které jsou pro Dánsko tak typické, příspěvky do sociálního zabezpečení jsou poměrně nízké. Z tohoto

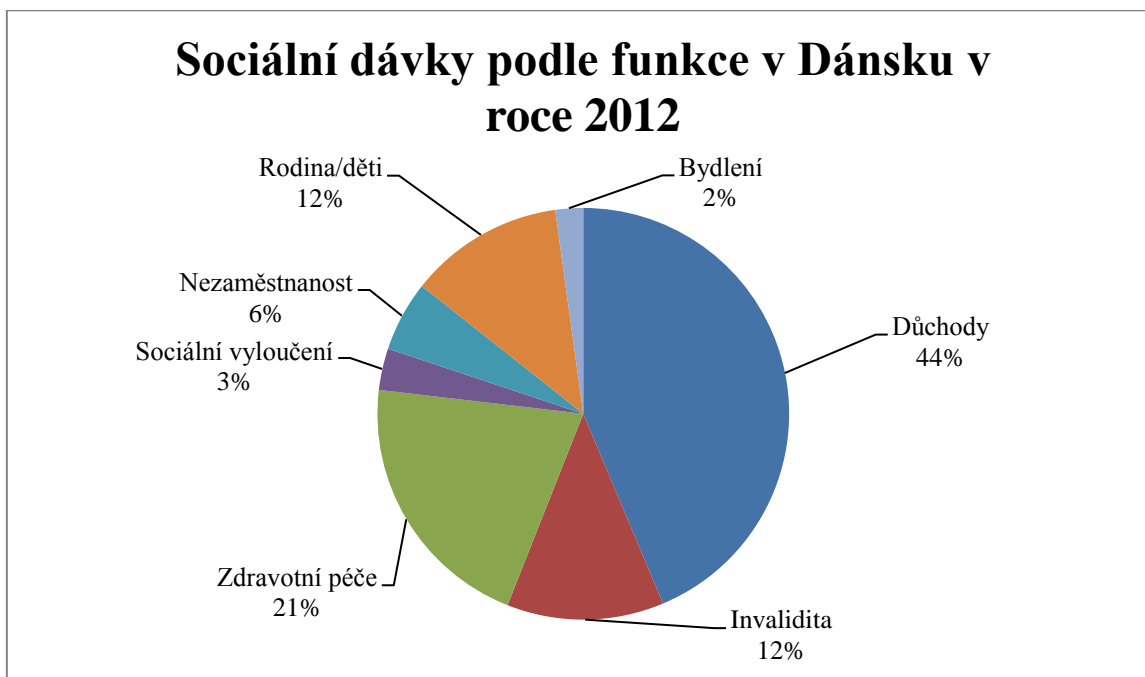
³⁰ EUROSTAT. Expenditure on social protection. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00098&plugin=1>

³¹ Tamtéž

³² ANDERSEN, Jørgen Goul. The Scandinavian welfare model in crisis?: Achievements and problems of the Danish welfare state in an age of unemployment and low growth. *Scandinavian Political Studies* [online]. 1997 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: https://tidsskrift.dk/index.php/scandinavian_political_studies/article/download/13307/25362

³³ Tamtéž

modelu mají pak největší užitek rodiny s dětmi, lidé s nízkými příjmy, studenti a nezaměstnaní.³⁴



Obrázek 5: Sociální dávky podle funkce v Dánsku v roce 2012

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Při pohledu na obrázek číslo 5 můžeme vidět, že největší podíl na sociálních dávkách představují důchody a příspěvky na péči o starší obyvatelstvo, které tvoří 44 % z celkových dávek. Na druhém místě můžeme vidět 21 % sociálních dávek vynaložených na případy související s nemocí a zdravotní péčí. Obě tyto skupiny mají tendenci růst, naopak podíl sociálních výdajů na příspěvky v nezaměstnanosti se od roku 2000 mírně snižuje.³⁵

2.3 Dánské výdaje na výzkum a školství

Dánsko je často charakterizováno jako vynikající příklad dobře fungujícího systému pro výzkum a inovace (R & I). Země má silnou mezinárodní pozici ve většině ukazatelů vědy,

³⁴ ANDERSEN, Jørgen Goul. The Scandinavian welfare model in crisis?: Achievements and problems of the Danish welfare state in an age of unemployment and low growth. *Scandinavian Political Studies* [online]. 1997 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: https://tidsskrift.dk/index.php/scandinavian_political_studies/article/download/13307/25362

³⁵ EUROSTAT. Social benefits by function. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00106&language=en>

technologií a inovace (STI). Značný důraz je kladen na vzdělávací systém s vynikajícím školstvím a výzkum. Jak v soukromém, tak i ve veřejném sektoru jsou odhodláni investovat do vzdělávání, výzkumu i inovací na úrovni nezbytné pro udržení své současně vysoce konkurenční pozice. Kromě toho jsou STI podporovány silnou chutí pro inovace, která odráží otevřenost země.³⁶

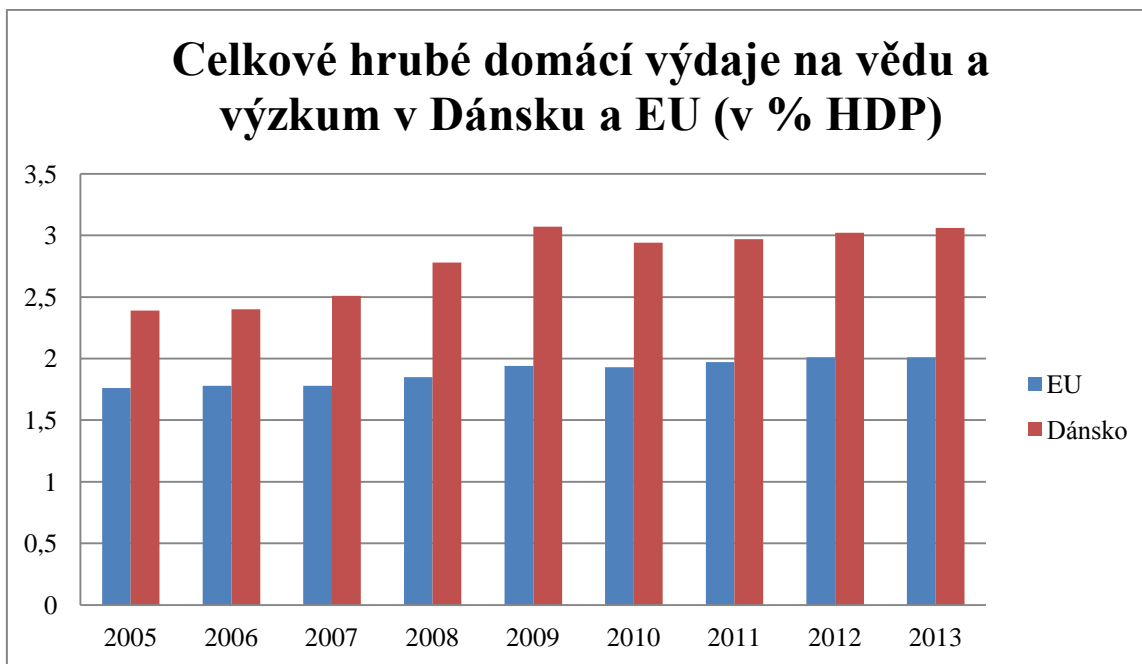
Dánsko splňuje národní investiční cíle 3 % HDP vynaložených na výzkum a vývoj (R & D), přičemž dvě třetiny mají pocházet z podnikatelského sektoru. GERD (Gross Domestic Expenditure on R & D) dosáhl 3,07 % v roce 2009 a 3,06 % v roce 2013. BERD (Business Enterprise expenditure on R&D) přispěl zhruba dvěma třetinami na výdajích na vědu a výzkum.³⁷

Průměrné celkové hrubé domácí výdaje na vědu a výzkum v EU představovaly v roce 2013 2,01 % HDP. Dánsko se se svými 3,06 % umístilo na třetím místě po Finsku (3,31 %) a Švédsku (3,30 %). Tyto tři skandinávské země jako jediné dosáhly vymezeného cíle EU věnovat alespoň 3 % svého hrubého domácího produktu na činnosti výzkumu a vývoje.³⁸

³⁶ *RIO Country Report: Denmark 2014* [online]. European Commission, 2015 [cit. 2016-02-02]. ISBN 978-92-79-49240-2. Dostupné z: https://rio.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/riowatch_country_report/RIO%20Country%20Report%202014_Denmark.pdf

³⁷ Tamtéž

³⁸ EUROSTAT. R&D expenditure. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/R_%26_D_expenditure



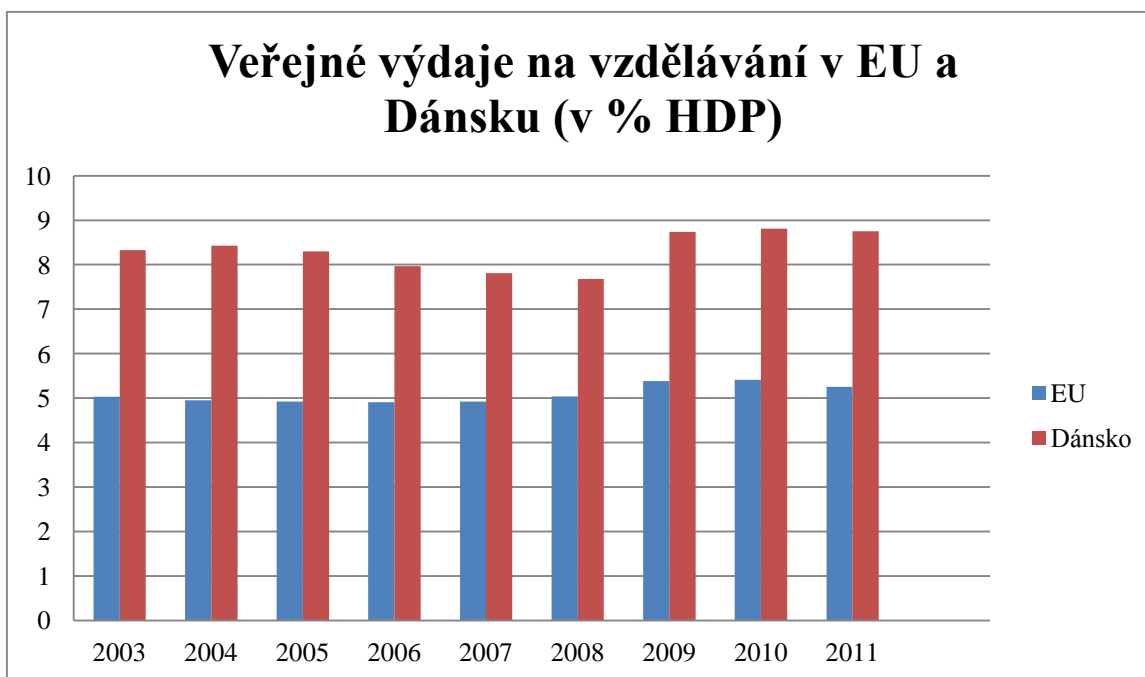
Obrázek 6: Celkové hrubé domácí výdaje na vědu a výzkum v Dánsku a EU v letech 2005 – 2013

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Jak můžeme vidět na obrázku č. 6, Dánsko překročilo hranici 3 % HDP věnovaného na výzkum a vývoj poprvé v roce 2009 a poté roku 2012. Oproti tomu průměr EU cíle 3 % HDP nedosáhl nikdy.

Výdaje na vzdělávání mohou přispět k podpoře hospodářského růstu, zvýšení produktivity, přispívají k osobnímu a sociálnímu rozvoji lidí a pomáhají snižovat sociální nerovnosti. V rámci Evropské unie je podíl finančních zdrojů určených ke vzdělávání jedním z klíčových rozhodnutí učiněných národními vládami. Dle posledního měření roku 2011 se Dánsko dostalo na první pozici země s největšími investicemi do vzdělávacího systému nejen mezi zeměmi EU, ale i mezi členy OECD. Veřejné výdaje do školství tak činily 8,8 % HDP oproti průměru EU, který tehdy činil 5,3 % HDP.³⁹

39 EUROSTAT: Educational expenditure. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Educational_expenditure_statistics



Obrázek 7: *Veřejné výdaje na vzdělávání v EU a Dánsku v letech 2003 – 2011*

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Při pohledu na obrázek č.7 můžeme vidět porovnání dánských výdajů na vzdělávání oproti průměru EU. Dánsko se již od roku 2003 drží na své první pozici země s největšími investicemi do školství, jeho hodnota neklesla pod 7,5 % HDP.

Zajímavostí v dánském vzdělávacím systému je také fakt, že dánští učitelé dostávají během celé kariéry platy o 40-50% vyšší než je průměr OECD, zejména ty nástupní. Oproti tomu tráví učitelé v Dánsku méně času vyučováním než ve většině ostatních zemí OECD.⁴⁰

2.4 Vliv dánského sociálního modelu na podnikání

Dánský sociální model má několik specifíků, která mají více či méně dopady i na podnikatelskou sféru. Prvním důležitým faktorem pro podnikatele v Dánsku je bezpochyby dánský daňový systém. Prostřednictvím daní je financována většina činností dánského sociálního státu a rozsáhlost a složitost daňového systému je obrovská. Kromě vysoké daně z příjmu, která byla blíže rozepsána v první podkapitole, jsou pro podnikatele v Dánsku zátěží vysoké ekologické a spotřební daně. Ekologické daně jsou nejvyšší v Evropské

40 OECD. *Education at a glance 2014: Denmark* [online]. 2015 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z:

https://rio.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/riowatch_country_report/RIO%20Country%20Report%202014_Denmark.pdf

unii⁴¹ a spotřební daň, která dosahuje jednotně výše 25 %, patří také mezi nejvyšší v EU.⁴² Dá se tedy předpokládat, že české firmy podnikající na dánském trhu by musely promítat toto zatížení do následných cen svých produktů.

Vysoké výdaje na vzdělávání a výzkum jsou dalším, tentokrát příznivým faktorem. V Dánsku je kladen především důraz na kvalitní vzdělávací systém, dle posledního měření se dostalo na první příčku s největšími výdaji do vzdělávacího systému mezi členy OECD. Investice do vědy a výzkumu jsou také jedny z nejvyšších. Vzhledem k tomu by pro české podnikatele neměl být problém sehnat kvalifikovanou pracovní sílu či vzdělané obchodní partnery především v oblasti techniky a potravinářského průmyslu, čemuž je věnován prostor ve třetí kapitole práce.

Dalšími specifiky jsou pružný trh práce a vysoká zaměstnanost žen. Dánsko se vyznačuje vysokou flexibilitou pracovního trhu, tudíž díky časté mobilitě pracovní síly není pro zaměstnance náročné přijmout nové pracovníky či rychle propustit ty, které již nepotřebují. V Dánsku si také velmi potrpí na rovné příležitosti mezi muži a ženami. Ženám jsou dávány rovné šance a jejich podíl na pracovní síle je druhý nejvyšší v EU (více pracujících žen nalezneme pouze ve Švédsku).⁴³ Vnímání žen jakožto rovnocenných obchodních partnerů může být přínosným faktorem především pro české ženy, které by chtěly na dánském trhu podnikat.

⁴¹ Petr Gola. Environmental Taxes in Denmark. *CFE portal* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <https://www.cfe-eutax.org/taxation/environmental-taxes/denmark>

⁴² TRADING ECONOMICS. Denmark Sales Tax Rate: VAT. *Trading Economics* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/denmark/sales-tax-rate>

⁴³ EUROSTAT. Statistika zaměstnanosti. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/cs

3. Analýza podnikatelského prostředí pomocí PEST

3.1 Politické prostředí

Podle Transparency International je Dánsko na první příčce s nejnižším výskytem korupce politiků a veřejného sektoru na světě.⁴⁴ Dánské vládní instituce jsou transparentní, politici zodpovědní a dánským občanům se dostává dobrého přístupu k informacím. Komise pro efektivitu justice vydala zprávu, že dánské soudy pracují efektivně, vzniklé soudní spory řeší relativně rychle a jejich zákony jsou dobře srozumitelné.⁴⁵

3.1.1 Politický systém Dánska

Dánsko je jednou z nejstarších a stále fungujících monarchií na světě, již od roku 1849. Hlavou státu je v roce 2016 Její královské Veličenstvo Margareta II., která je na královském trůnu již přes 40 let. Podle ústavy má nejvyšší moc ve všech záležitostech země, avšak v mezích stanovených touto ústavou. Má v rukou výkonnou moc a společně s parlamentem se podílí na legislativě. Odvolává premiéra a ministry, určuje zahraniční politiku Dánska, podepisuje zákony a dohlíží nad jejich dodržováním. Královna Margareta II. do politiky nezasahuje, její úlohou je spíše reprezentovat zemi než vládnout a prosazovat zákony.⁴⁶

3.1.2 Legislativní moc

Legislativní moc tvoří v Dánsku parlament (Folketinget), který tak představuje nejvyšší státní orgán. Mezi jeho činnosti patří schvalování legislativy, kontrola činnosti vlády a mimo jiné je zodpovědný za přijímání dánského rozpočtu.⁴⁷ Folketinget tvoří 179

44 Corruption Perception Index 2014: Results. *Transparency International* [online]. [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

45 Komise pro efektivitu justice (CEPEJ). *European Judicial Systems* [online]. [cit. 2015-11-23] Dostupné z: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2012/Rapport_en.pdf

46 BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severovýchodních zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 78. ISBN 978-80-7357-703-2

47 FOLKETINGET. About the Danish Parliament. *Folketinget* [online]. [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/About_the_Danish_Parliament.aspx

poslanců volených vždy jednou za čtyřleté období ve všeobecných volbách. V Dánsku je voleno 175 z nich, ostatní dva v Grónsku a dva na Faorských ostrovech.⁴⁸ Aby se dánský občan mohl stát poslancem, musí plnit několik podmínek. Zvolena může být pouze osoba s trvalým pobytem v Dánsku starší 18-ti let. Rovněž také nesmí být v minulosti odsouzena za trestný čin.⁴⁹

Jak bylo uvedeno v první kapitole, Dánsko je známé kvůli své politice rovných příležitostí pro ženy i muže. Podle průzkumu provedeného 1. února 2016 představovaly ženy 37,4 % všech členů. Se 67 ženami z celkového počtu 179 se tak dánský parlament umístil na 21. místě podle procentuálního zastoupení žen v parlamentu.⁵⁰

Dánsko se může chlubit vysokou volební účastí. Posledních voleb parlamentu v červnu roku 2015 se zúčastnilo 85,89 % obyvatel. V dánském parlamentu jsou v současnosti tyto strany:

- Socialdemokraterne (47 křesel)
- Dansk Folkeparti (37 křesel)
- Venstre (34 křesel)
- Enhedslisten – De Rød-Grønne (14 křesel)
- Liberal Alliance (13 křesel)
- Alternativet (9 křesel)
- Radikale Venstre (8 křesel)
- Socialistisk Folkeparti (7 křesel)
- Det Konservative Folkeparti (6 křesel)⁵¹

48 STATISTICS DENMARK. *Denmark in Figures 2015* [online]. Albertslund: Rosendahls-Schultz, 2015 [cit. 2015-11-28]. Statistics Denmark, s. 3. ISBN 978-87-501-2170-1. Dostupné z: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/19006/denmark2015.pdf>

49 FOLKETINGET. 179 Members. *Folketinget* [online]. 2015 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/About_the_Danish_Parliament/179_Members.aspx

50 Women in national parliaments. *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm>

51 IPU PARLINE DATABASE: *Denmark (Folketinget)* [online]. [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2087_E.htm

3.1.3 Výkonná moc

Představitelem výkonné moci je vláda, která vládne zemi společně s parlamentem schválenými zákony. Vládu tvoří dvacet ministrů, které do ní dosazuje premiér stojící v jejím čele. Každý z ministrů je zodpovědný za určitou oblast, kterou má na starost. Pokud vláda shledá nějakou oblast mimořádně významnou, pak je v pravomoci premiéra jmenovat nového ministra. V naprosté většině jsou ministři zároveň i poslanci. Jestliže ministr není členem parlamentu, potom může sice před poslanci vystupovat se svými příspěvky, ale nemůže se zúčastnit hlasování.⁵²

3.1.4 Soudní moc

Soudy představující soudní moc mají za úkol rozhodovat o porušení práv jak ze strany Dánů, tak ze strany cizinců, kteří na území Dánska pobývají. Dánská soudní soustava je třístupňová: první instanci tvoří 24 okresních soudů (byretter), vyšší instancí jsou 2 zemské soudy (Ostre Landsret a Vestre Landsret) a nejvyšší instancí je Nejvyšší soud (hojesteret).⁵³ Soudy se řídí Evropskou konvencí na ochranu lidských práv, podle které má každý právo na spravedlivý soudní proces. Nezávislost soudů pomáhá dánská ústava zajistit ustanovením ohledně oddělení soudní moci od moci legislativní a výkonné. Soudci se tak nesmí nechat ovlivnit vládou či parlamentem, za účelem zajištění nezávislosti soudů nemohou být ani odvoláni či přeloženi na jiné pracovní místo.⁵⁴

3.1.5 Referenda

Dánsko je zemí s nejvíce referendy na celostátní úrovni. V dánské soustavě můžeme najít pět různých forem referenda - referendum o ústavních dodatcích, o přijetí zákona delegujícího pravomoci národních orgánů na mezinárodní instituce (toto referendum se koná ovšem pouze pokud zákon nebyl přijat 5/6 poslanců) a o změně volebního věku. Tato referenda patří mezi povinná. Kromě toho může třetina poslanců požádat o vyhlášení referenda pokud usilují o odmítnutí přijatého zákona. Výsledky těchto čtyř referend jsou

52 FOLKETINGET. The Government. *Folketinget* [online]. 2011 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/Democracy/The_separation_of_powers/The_Government.aspx

53 BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 116. ISBN 978-80-7357-703-2

54 FOLKETINGET. About the Danish Parliament. *Folketinget* [online]. [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/About_the_Danish_Parliament.aspx

pro parlament závazná. Pátou formou referenda je konzultativní ad hoc referendum, u kterého výsledek závazný není. Referendum vyhlašuje předseda vlády a volební účast bývá většinou nižší než u parlamentních voleb. Výjimkou bývá případ, kdy se referendum týká delegace národních pravomocí na orgány EU.⁵⁵

V letech 1915-2011 se konalo celkem 20 referend. Šlo o čtyři mandatorní ústavní referenda, dále čtyři referenda k vlastnictví půdy, pět mandatorních referend ke snížení věku volebního práva, tři konzultativní referenda a především čtyři mandatorní referenda k ES a EU (schválení vstupu Dánska do ES v roce 1972, zamítnutí Maastrichtské smlouvy v roce 1992, schválení Amsterdamské smlouvy v roce 1997 a zamítnutí eura v roce 2000).⁵⁶

3.1.6 Zahraniční politika Dánska a jeho členství v mezinárodních organizacích

Přestože je Dánsko malá země, v zahraniční politice vystupuje aktivně s velkým důrazem na mezinárodní spolupráci. Soustředí se zejména na aktivní spolupráci v rámci Evropské unie, silnou transatlantickou vazbu a spolupráci s dalšími severskými státy v rámci Severské rady. Dánsko je také členem mnoha významných nadnárodních organizací jako OECD, NATO či WTO. Velkou pozornost Dánsko věnuje dodržování lidských práv a demokratických principů.⁵⁷

Dánsko a Evropská unie

Dánsko se do evropské integrace zapojilo jako první ze severských zemí, členem Evropské unie je již od roku 1973, kdy ji vyměnilo za Evropské sdružení volného obchodu. Grónsko ani Faerské ostrovy do EU k roku 2015 nepatří. Motivace Dánska k evropské integraci byla převážně ekonomická. Pro Dánsko, jakožto významného exportéra agrárních

55 BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 124. ISBN 978-80-7357-703-2

56 Tamtéž, s. 124

57 Velvyslanectví České republiky v Kodani. Zahraničně-politická orientace Dánska. *MZV ČR* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/copenhagen/cz/bilateralni_vztahy_cr_dansko/kratce_o_dansku/zahranicne_politicka_orientace/index.html

produktů, byla možnost zapojení se do vznikajícího jednotného trhu vztahujícího se i na zemědělské výroby lákavá.⁵⁸

Ačkoliv ekonomickou integraci Dánsko vždy podporovalo, k politické integraci se stavělo a stále staví s pochybnostmi či až přímo negativně. Schengenskou úmluvu podepsalo Dánsko až v roce 2001, kdy se schengenská pravidla podařilo skloubit s pasovou unií v rámci Severské rady. Euro, jakožto společnou měnu EU, Dánsko dodnes nepřijalo.⁵⁹

Roku 1992 proběhlo referendum, kde dánští občané odmítli přistoupení k Maastrichtské smlouvě. Výsledky referenda byly tehdy velmi vyrovnané, přijetí odmítlo 50,7 %. Tento výsledek byl překvapením jak pro dánskou vládu, tak i pro zbytek států EU. Nesouhlas Dánska znamenal problém pro celé Evropské společenství, protože smlouva mohla vstoupit v platnost pouze v případě ratifikace všemi členskými státy. Po intenzivních jednáních dospělo Dánsko ke kompromisu, vyčlenilo nejproblematičtější oblasti z Maastrichtské smlouvy a požádalo o výjimku se těchto záležitostí neúčastnit.⁶⁰

Členství Dánska v EU má svá specifika v podobě čtyř výjimek:

- z občanství EU

Tato výjimka byla pro Dány, kteří jsou na své občanství velice hrdí, původně velmi důležitá. Poté, co ale Amsterodamská smlouva jasně vymezila, že občanství EU pouze doplňuje a nikterak nenahrazuje občanství členských států, ztratila tato výjimka smysl.

- ze společné měny euro

Dánsko se nezavázalo přijmout euro, zúčastnit se třetí fáze Hospodářské a monetární unie může kdykoliv samo uzná za vhodné. V roce 2000 proběhlo v Dánsku referendum ohledně přijetí eura, ale bylo však většinou hlasů odmítnuto. I tak plní Dánsko konvergenční kritéria vzorně.

⁵⁸ BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 227-228. ISBN 978-80-7357-703-2

⁵⁹ Tamtéž, s. 228-229

⁶⁰ Tamtéž, s. 229-230

- v oblasti justice a vnitra

Dánsko se účastní pouze spolupráce na mezivládní úrovni, nikoli oblastí, které jsou řešeny komunitárně.

- z obranných aspektů společné zahraniční a bezpečnostní politiky

Dánsko se nezavázalo stát členem WEU a zároveň neparticipuje na přípravě a implementaci jednání obranné zahraniční politiky. Má pro něj velký význam jeho členství v NATO.⁶¹

Dánsko a Severská rada

Díky Severské radě byl v Dánsku známý volný pohyb osob již dávno před jednotným vnitřním trhem EU. Od roku 1954 mohli Dánové po Skandinávii cestovat bez pasu a usadit se i bez povolení k pobytu, od roku 1982 mají i právo v jiné severské zemi pracovat bez žádného zvláštního povolení. Severská rada funguje od roku 1952 a skládá se z osmi členů, mimo Dánska se jedná o Norsko, Švédsko, Finsko, Island, Grónsko, Fareské ostrovy a Alandské ostrovy.

Severské země spolupracují na parlamentní i vládní úrovni, jedná se však o spolupráci mezivládní a nikoliv nadstátní. Schůze Severské rady se koná každý podzim, sekretariát má v Kodani. Pro pravidla fungování jednotlivých orgánů slouží tzv. Helsinská dohoda, podle níž jsou členské země povinny konzultovat všechny záležitosti společného zájmu, které jsou dále projednávány na evropské či světové úrovni. Jednoduše se dá říci, že se severské země snaží navenek působit jako jeden celek.⁶²

⁶¹ BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 229-231. ISBN 978-80-7357-703-2

⁶² Tamtéž, s. 242

3.2 Ekonomické prostředí

V této kapitole je přiblížen vývoj hlavních makroekonomických ukazatelů. Je zde popsán vývoj hospodářského růstu, inflace, nezaměstnanosti a zahraničního obchodu. Všechny tyto ekonomické ukazatele jsou popsány nejprve před rokem 2000 a poté po přelomu tisíciletí až do současnosti.

3.2.1 Dánsko před rokem 2000

Ikdyž si Dánsko udržuje pozici bohatého státu v evropském i světovém měřítku již od 19. století, stejně jako ostatní severské státy si prošlo v 80. letech 20. století obdobím zpomaleného růstu či recese.⁶³

Hospodářský růst

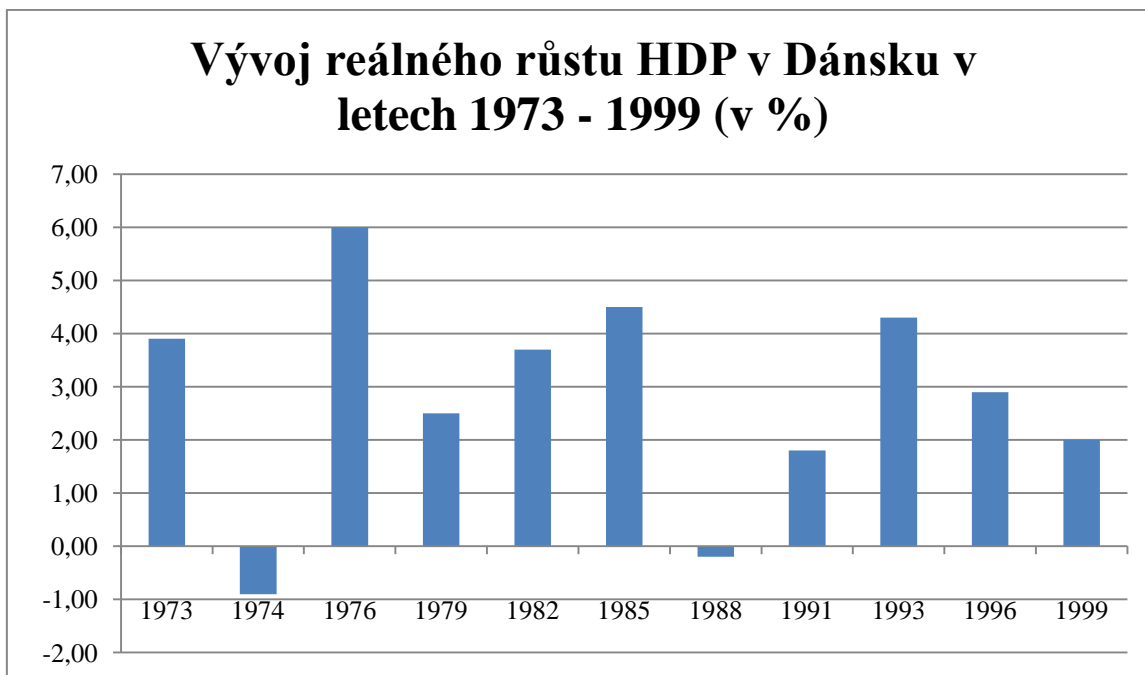
Když na podzim roku 1973 zvýšili arabští producenti cenu ropy, zasáhl země OECD hospodářský útlum. Na ropě spočívalo 90 % dánské energetiky, Dánsko tak bylo postiženo obzvláště neblaze a negativní dopad dozníval ve formě vysoké nezaměstnanosti a hlubokého zahraničního dluhu ještě dlouho po bezprostřední krizi. Ačkoliv se dodávky ropy vrátily do původní výše již v roce 1974, na Dánsko dolehly krizové tendence v podobě více než dvojnásobných cen benzínu. Šlo o propad tak silný, že dánská ekonomika zaznamenala v letech 1974-1975 vůbec poprvé po válce pokles.⁶⁴

Po ropných šocích následovalo dvacet let, kdy se dánský hospodářský růst pohyboval pod evropským průměrem a k jeho zlepšení došlo až v 90. letech. Důvodem nízkého hospodářského růstu byl zejména pomalý růst produktivity práce. Až v roce 1993 byl zaznamenán výrazný růst, který byl vyvolaný poptávkovou expanzí především kvůli rostoucí soukromé i veřejné spotřebě. Tento růst byl poté udržován nárůstem investic a exportů.⁶⁵

63 BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 10. ISBN 978-80-7357-703-2

64 BUSCK, Steen (ed.) a Henning POULSEN (ed.). *Dějiny Dánska*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007, s. 282. ISBN 978-80-7106-908-9.

65 SOMERS, Frans, ed. *European Union economies: a comparative study*. Harlow: Longman, 1998. ISBN 0-582-30590-X



Obrázek 8: Vývoj reálného růstu HDP v Dánsku v letech 1973 - 1999

Zdroj: OECD STATISTICS, zpracování vlastní

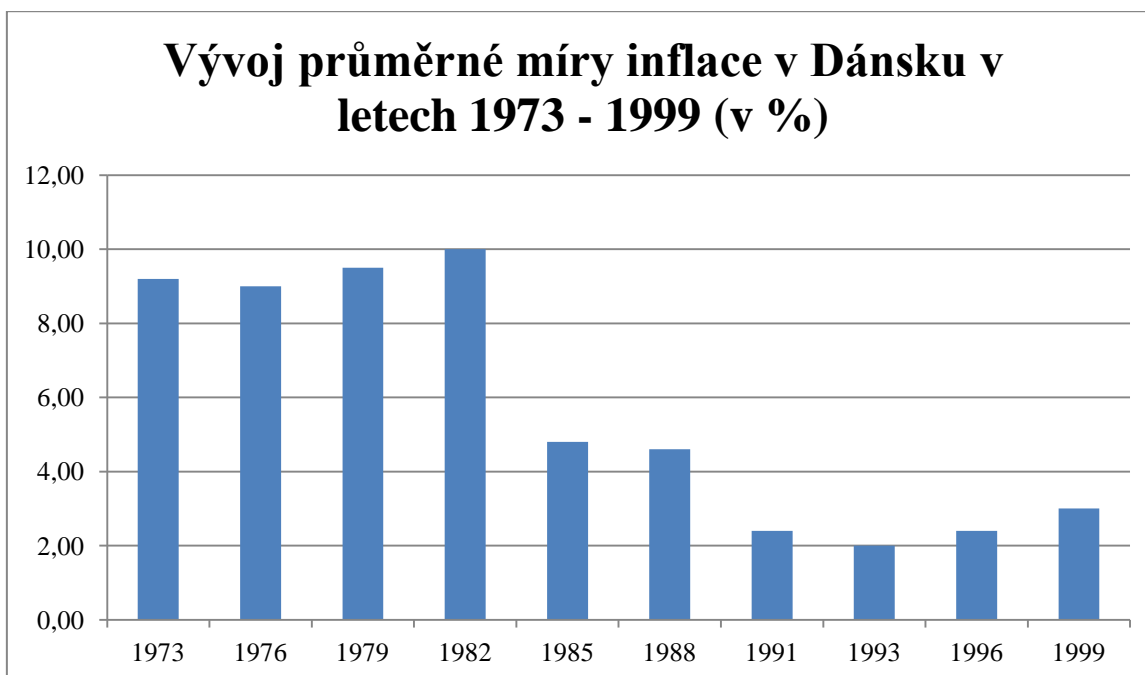
Na obrázku č. 8 můžeme vidět vývoj reálného růstu HDP během let 1973 až 1999. Můžeme si povšimnout let 1974 a 1988, kdy dánská ekonomika pocítila hospodářský pokles.

Cenová stabilita

Problémy 70. let způsobily spoustu vážných inflačních problémů, především díky institucionální struktuře ekonomiky blahobytu a politickému závazku k plné zaměstnanosti. Především sektory podílející se na mezinárodním obchodu pocítily v 70. a 80. letech úpadek. Makroekonomická politika měla za cíl zajistit nízkou nezaměstnanost, což mělo společně s vysokým stupněm nepružnosti mezd za důsledek vysokou míru inflace, pravidelné znehodnocování měny a pokles konkurenceschopnosti na mezinárodní úrovni.⁶⁶

⁶⁶ SOMERS, Frans, ed. *European Union economies: a comparative study*. Harlow: Longman, 1998. ISBN 0-582-30590-X.

Jak je vidět na obrázku č. 9, míra inflace dosahovala v 80. letech téměř 10 %. Ta začala klesat až po roce 1982, kdy nastala politická změna a nová vláda zavedla dezinflační politiku. Došlo k aplikování fixního měnového kurzu a dánská koruna byla navázána na německou marku. Závislost dánské koruny na německé marce setrvala až do roku 1999, kdy byla vystřídána návazností na euru.⁶⁷ Po roce 1990 už nikdy míra inflace v Dánsku nepřesáhla 4 %.



Obrázek 9: Vývoj roční průměrné míry inflace v Dánsku v letech 1973 - 1999

Zdroj: OECD STATISTICS, zpracování vlastní

Nezaměstnanost

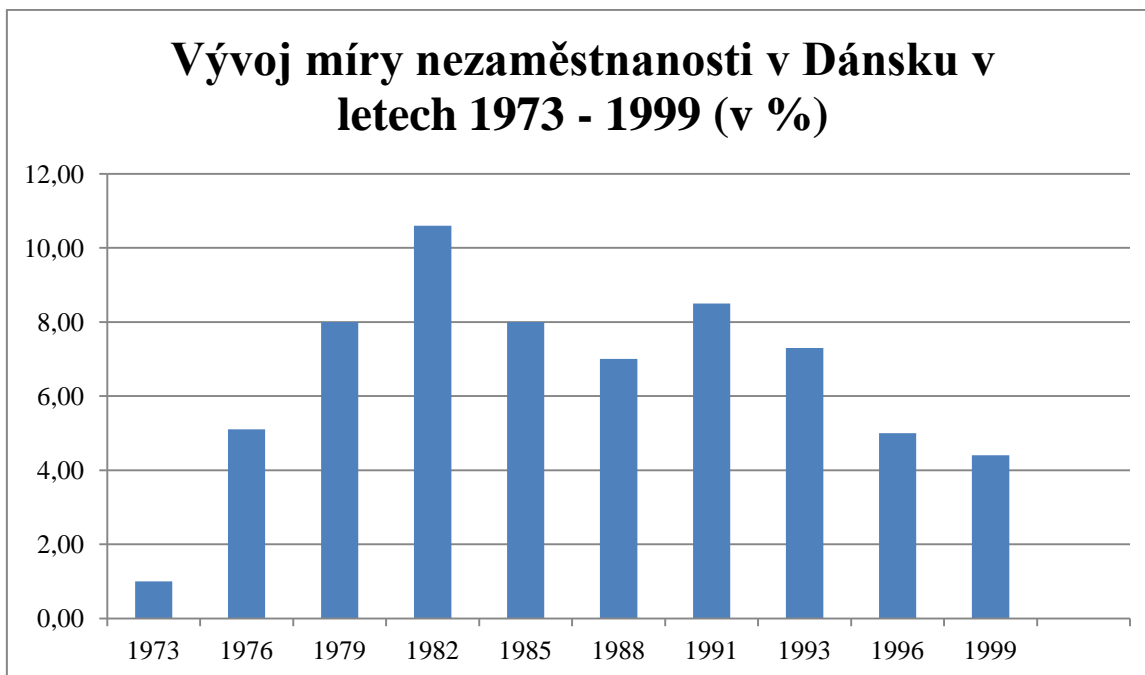
Krize roku 1973 se také projevila masivním nárůstem nezaměstnanosti. V roce 1973 nepřesáhla míra nezaměstnanosti 1 %, poté ale začala strmě stoupat. V roce 1975 překročila 5 % a v roce 1982 10,5 % . Poté však začala míra nezaměstnanosti opět klesat.⁶⁸ Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 1973 - 1999 můžeme vidět na obrázku č. 10.

⁶⁷ Danmarks Nationalbank. Fixed exchange rate policy in Denmark. *Danmarks Nationalbank* [online]. 2014 [cit. 2016-03-15].

Dostupné z: https://www.nationalbanken.dk/en/publications/Documents/2014/03/Fixed_MON1_2014.pdf

⁶⁸ BUSCK, Steen (ed.) a Henning POULSEN (ed.). Dějiny Dánska. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007 s. 282.

ISBN 978-80-7106-908-9



Obrázek 10: Vývoj míry nezaměstnanosti v Dánsku v letech 1973 – 1999

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Poté co v roce 1982 nastala politická změna a byla zavedena politika fixního měnového kurzu, došlo k výraznému snížení nezaměstnanosti. Pokles nezaměstnanosti se však v polovině 80. let zastavil kvůli 9% nárůstu mezd. V té době činila nezaměstnanost 8 %. Tato skutečnost ovlivnila makroekonomickou strategii na další roky, jelikož tato úroveň růstu mezd by ohrožovala důvěryhodnost politiky pevného kurzu a tím i celkové makroekonomické politické strategie.⁶⁹

Toto zjištění přispělo k dohodě na tzv. společné deklaraci vydané roku 1987. Sociální partneři se v této deklaraci zavázali k udržování vývoje mezd v souladu s konkurenceschopností dánské ekonomiky. Následovalo období nazývané „sedm špatných let, které se vyznačovalo nízkým ekonomickým růstem a dlouhodobě vysokou nezaměstnaností. Přesně těchto sedm let trvalo k tomu, aby se dánská ekonomika vrátila zpět do normálního stavu.“⁷⁰

⁶⁹ ANDERSEN, Torben M. a Michael SVARER. *Flexicurity: labour market performance in Denmark* [online]. 2007, s. 10 [cit. 2015-11-09]. CESifo working paper. Dostupné z: <http://www.econstor.eu/bitstream/10419/26153/1/555973581.PDF>

⁷⁰ Tamtéž

Roku 1992 nastoupila sociálně demokratická vláda využívající opatření, která se soustředila jak na poptávku po práci, tak i na nabídku. Během let 1993 a 1994 převažovala fiskální expanzivní politika, došlo ke snížení daní a k investicím vlády do vědy a školství. Stoupla domácí poptávka a jako důsledek zažila ekonomika Dánska v polovině 90. let ekonomický růst, který opět způsobil pokles nezaměstnanosti. V následujících letech probíhala snaha aplikovat neutrální fiskální politiku, zejména proto aby nedošlo k přehřívání trhu práce. V rámci nové reformy v roce 1998 byla zavedena rozpočtová omezení, a to především z důvodu obavy ze zvýšení mezd, které by mohla způsobit nízká nezaměstnanost.⁷¹

Celý systém trhu práce byl tak díky zavedeným reformám výrazně pozměněn. Oproti předešlému důrazu na pasivní opatření, která byla spojena s udržení určité výše příjmu, se systém zaměřil na opatření aktivní. Tato opatření měla pomoci nezaměstnaným hledat novou práci za pomoci zlepšování jejich dovedností. Všichni nezaměstnaní neměli pouze právo tato aktivní opatření využít, nýbrž se zapojit museli povinně.⁷²

Reformy 90. let způsobily snížení nezaměstnanosti až o polovinu a to bez větších inflačních problémů. Mimo jiné došlo k vyřešení problémů se strukturální nezaměstnaností a byly také odstraněny negativní následky pasivních opatření pro nezaměstnanost a pobírání dávek.⁷³

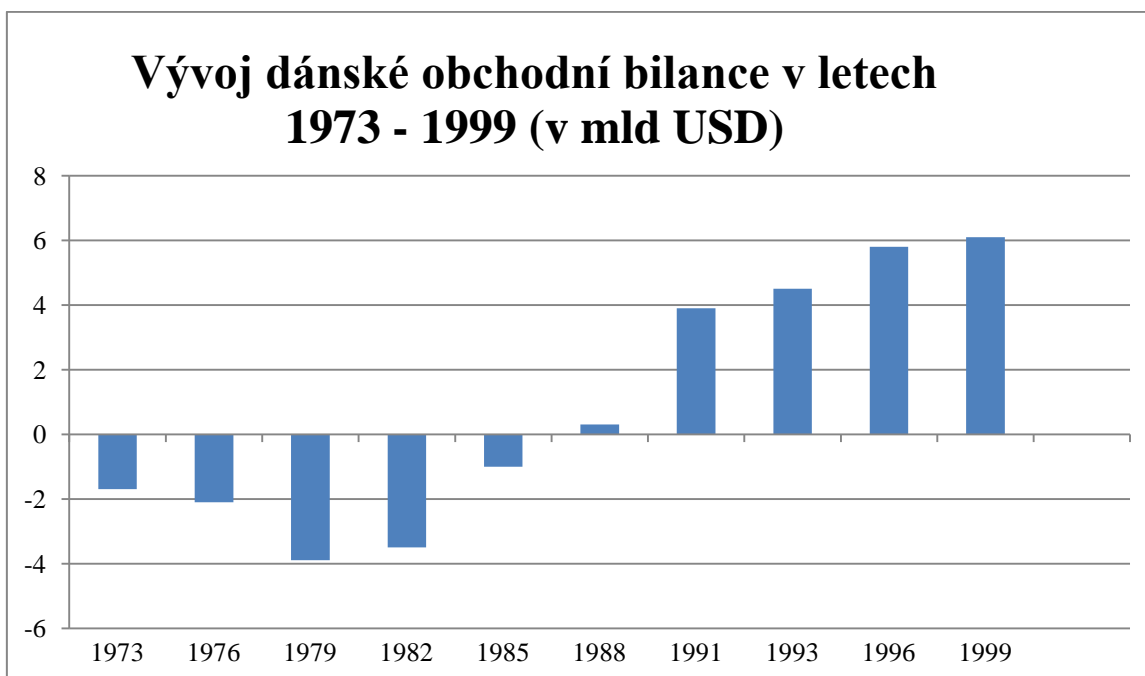
71 ANDERSEN, Torben M. a Michael SVARER. *Flexicurity: labour market performance in Denmark* [online]. 2007, s. 11 [cit. 2015-11-09]. CESifo working paper. Dostupné z: <http://www.econstor.eu/bitstream/10419/26153/1/555973581.PDF>

72 Tamtéž, s. 14

73 LARSEN, Flemming. *Active Labour Market Policy in Denmark as an example of Transitional Labour Market and flexicurity arrangements*. [online]. CARMA, Aalborg University, 2005, s. 16 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z: http://doku.iab.de/veranstaltungen/2005/coll_2005_larsen.pdf

Zahraníční obchod

Co se týče zahraničního obchodu, Dánsko se od roku 1970 potýkalo se záporným saldem obchodní bilance, tedy dovoz dánské ekonomiky převažoval nad vývozem. Změna nastala až roku 1987, kdy bilance zahraničního obchodu dosáhla poprvé kladné hodnoty. Tato změna byla výsledkem reformy z roku 1986, kdy se vláda snažila vyřešit rekordní hodnotu deficitu běžného účtu daňovou reformou. Jako důsledek skočila hodnota salda obchodní bilance z -1,62 miliard dolarů z roku 1986 na +0,22 miliard dolarů k roku 1987. Od té doby již saldo obchodní bilance nikdy nekleslo na nižší hodnotu. Platební bilance vykázala přebytek až roku 1990 což bylo poprvé od roku 1963.⁷⁴



Obrázek 11: Vývoj obchodní bilance v Dánsku v letech 1973 – 1999

Zdroj: OECD STATISTICS, zpracování vlastní

K popisu struktury vyvážených a dovážených komodit se využívá standardizovaná mezinárodní obchodní klasifikace (Standard International Trade Classification, zkratka SITC). SITC je mezinárodní klasifikace komodit zahraničního obchodu, vytvořená Statistickým úřadem OSN.

⁷⁴ SOMERS, Frans, ed. *European Union economies: a comparative study*. Harlow: Longman, 1998, s. 205. ISBN 0-582-30590-X

Struktura exportu a importu se v Dánsku v letech 1973 – 1999 příliš nelišila. Do Dánska se nejvíce dovážely skupiny SITC8 (Průmyslové spotřební zboží), SITC7 (Stroje a dopravní prostředky) a SITC0 společně s SITC1 (Potraviny, nápoje a tabák). Co se týče vyvážených komodit, na prvním místě se vyvážela skupina SITC7 (Stroje a dopravní prostředky), SITC8 (Průmyslové spotřební zboží) a na třetím místě SITC0+1 (Potraviny, nápoje a tabák).⁷⁵ V tabulce číslo 1 můžeme vidět procentuální podíl jednotlivých komodit dovážených a vyvážených v Dánsku v roce 1999.

Tabulka 1: Struktura dovážených a vyvážených komodit v Dánsku roku 1999

Druh komodit	Export	Import
SITC 6+8	26,8%	31,5%
SITC 7	28,1%	36,4%
SITC 0+1	21%	12%
SITC 5	11%	10,3%

Zdroj: External Trade by goods (SITC) for Denmark. *Bluenomics* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: https://www.bluenomics.com/data#!data/external_trade/external_trade_by_product_sitc_/external_trade_by_goods_sitc_/chart/line

3.2.2 Dánsko po roce 2000

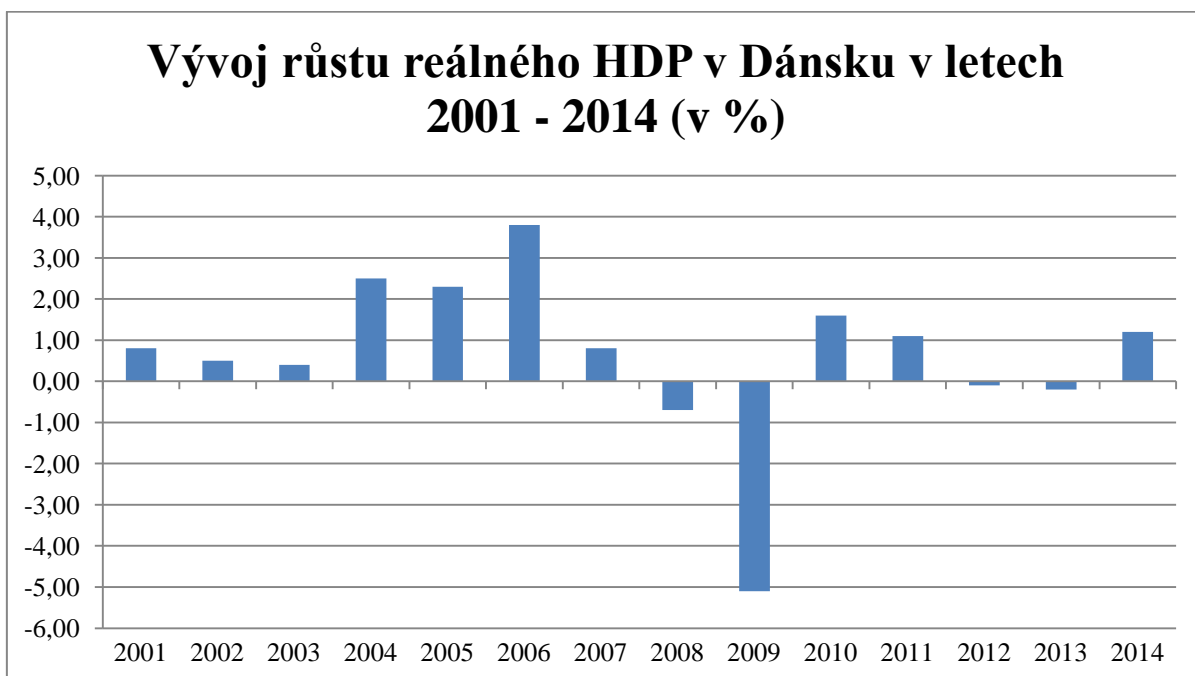
V této podkapitole jsou blíže popsány ekonomické indikátory, dávající lepší obraz o tom jak se ekonomika Dánska vyvíjela po přelomu tisíciletí až po současnost. Opět je zde popsán hospodářský růst, cenová stabilita, nezaměstnanost a zahraniční obchod.

⁷⁵ BLUENOMICS. External trade by good (SITC) for Denmark. *Bluenomics* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z: https://www.bluenomics.com/data#!data/external_trade/external_trade_by_product_sitc_/external_trade_by_goods_sitc_/chart/line

Hospodářský růst

Po přelomu tisíciletí docházelo k pozvolnému růstu reálného HDP, kde nejvyšší hodnoty před hospodářskou krizí nabyly roku 2006 (3,8 % HDP). Roku 2007 již došlo k poklesu růstu na 0,8 % a v rámci krize začal ekonomický růst nabývat r. 2008 záporných hodnot.

Hospodářský růst byl po roce 2008 poměrně slabý. Dánská ekonomika v důsledku hospodářské krize téměř nerostla, i přestože se slabost soustřeďovala pouze v malém počtu sektorů, zejména v sektoru finančním. Křehkost finančního sektoru způsobil nárůst zadlužení domácností, především díky prasknutí bubliny na trhu s bydlením.⁷⁶



Obrázek 12: Vývoj růstu reálného HDP v Dánsku v letech 2000 – 2014

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Při pohledu na obrázek č. 12 vidíme, že jako následek ekonomické krize nabýval růst reálného HDP od roku 2008 záporných hodnot. Minimálního růstu dosahoval v roce 2009 (-5,1 %), což bylo číslo nižší než průměr eurozóny (-4,5 %).⁷⁷ Ačkoliv dánský reálný HDP

76 OECD Economic Surveys: Denmark January 2014 overview. *OECD* [online]. s. 14 [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://www.oecd.org/eco/surveys/Overview_Denmark_2014.pdf

77 EUROSTAT. Real GDP growth rate - volume. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00115&plugin=1>

od roku 2009 spíše stagnoval, výsledky dánské ekonomiky byly lepší než v mnoha zemích eurozóny. I přesto Dánsko zaostávalo například za Německem, Francií či za ostatními skandinávskými zeměmi.⁷⁸

Dánská vláda reagovala na krizi fiskální expanzí a to za pomoci výrazného snížení daní, které bylo zavedeno již v první polovině roku 2009. Došlo zejména ke snížení spodní daňové sazby, daně z úrokových plateb či daňového stropu. Oproti ostatním zemím se ekonomická krize v Dánsku projevovala zejména slabou domácí poptávkou. Spotřebitelé na dánském trhu omezili svou spotřebu, díky čemuž vzrostla míra úspor a došlo k poklesu exportu a investic. Dalším problémem byla neschopnost obnovit konkurenceschopnost mezd. Ta byla narušena obdobím hospodářského růstu, kdy mzdy stoupaly rychleji než produktivita.⁷⁹

Vláda se za účelem zmírnění dopadů krize snažila zvýšit veřejnou spotřebu, investice do škol a dalšího vzdělávání, a také investice do infrastruktury.⁸⁰ Po několika letech stagnace dosáhla dánská ekonomika hospodářského růstu. Domácnosti začaly splácet své půjčky, finanční sektor se stal silnějším a exportéři konkurenceschopnějšími.⁸¹

Dánsko si v oblasti veřejných financí vede v porovnání s ostatními zeměmi OECD velmi dobře. Dánský veřejný dluh a současně i deficit veřejných financí dosahují relativně nízké výše a vzhledem k tomu, že dánská vláda disponuje rezervami finančních aktiv ve výši 11 % HDP, očekává se i udržitelnost veřejných financí.⁸² Dánsko je vázáno fiskální částí Dohody o stabilitě, koordinace a řízení v hospodářské a měnové unii. Podpisem této

78 ZHANG, Moran. Denmark's Economic Outlook: A Slow Recovery From 2008 Housing Bubble. *International Business Times*[online]. 2013 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.ibtimes.com/denmarks-economic-outlook-slow-recovery-2008-housing-bubble-1469534>

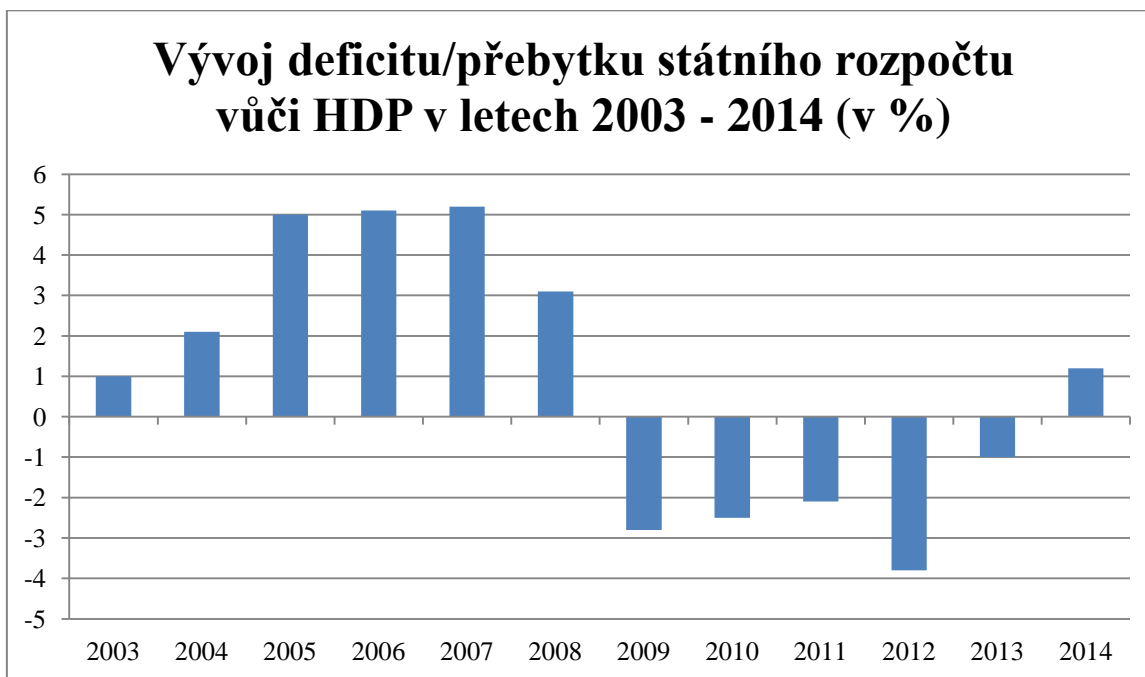
79 EVROPSKÁ KOMISE. *Denmark: Fiscal stimulus and private consumption underpin recovery* [online]. 2009, s. 79 [cit. 2015-11-13] Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2009/autumnforecasts/dk_en.pdf

80 Tamtéž, s. 80

81 ZHANG, Moran. Denmark's Economic Outlook: A Slow Recovery From 2008 Housing Bubble. *International Business Times*[online]. 2013 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.ibtimes.com/denmarks-economic-outlook-slow-recovery-2008-housing-bubble-1469534>

82 OECD Economic Surveys: Denmark January 2014 overview. *OECD* [online]. s. 14 [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://www.oecd.org/economy/surveys/Overview_Denmark_2014.pdf

smlouvy přijalo její opatření, včetně zavedení pravidla strukturálně vyváženého rozpočtu s opravným mechanismem a nezávislým monitoringem.⁸³



Obrázek 13: Vývoj deficitu/přebytku dánského státního rozpočtu vůči HDP v letech 2003 – 2014

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

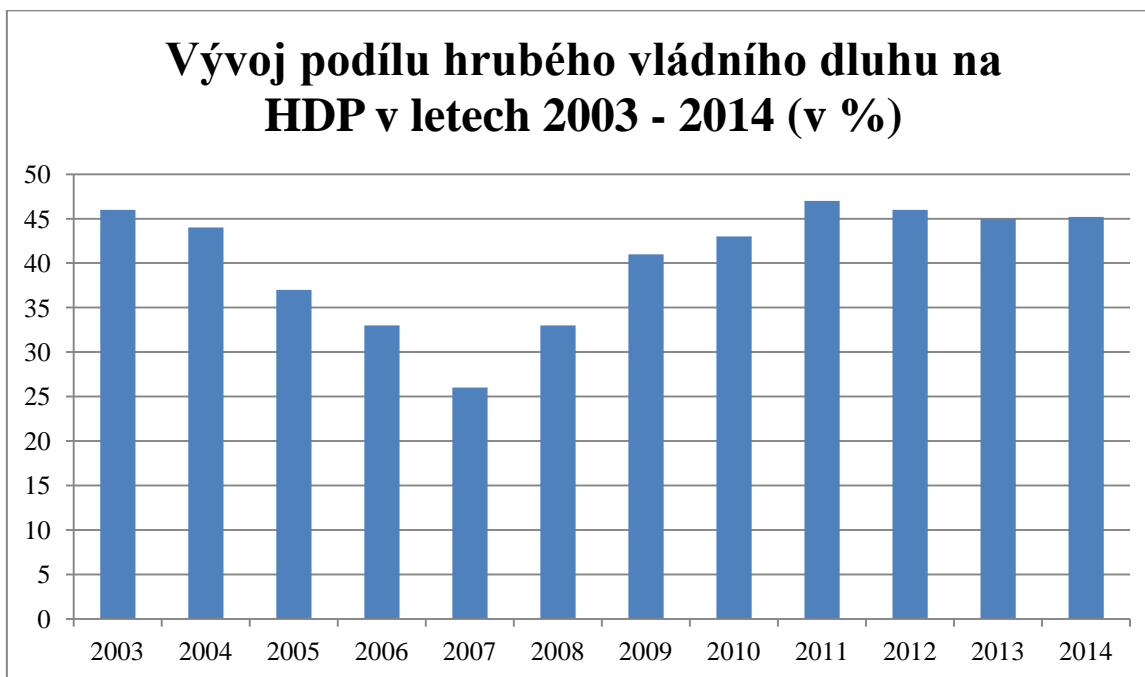
Jak můžeme vidět na obrázku číslo 13, finanční krize způsobila od roku 2008 deficity díky tlakům na veřejné finance. Aplikované strukturální reformy v období krize však dánskému hospodářství pomohly a v roce 2014 už Dánsko hospodařilo s přebytkem, který představoval 1,2 % HDP.⁸⁴

Při pohledu na graf číslo 14, kde je znázorněn podíl dánského dluhu na HDP můžeme konstatovat, že do roku 2007 tento podíl klesal a právě tohoto roku dosáhl i minimální výše 27,3 %. V souvislosti s hospodářskou krizí byl následně zřetelný jako opětovný růst, který pokračoval až do roku 2011. Po roce 2011 se podíl hrubého vládního dluhu pohyboval na 45 % HDP, v roce 2014 pak konkrétně dosáhnul 45,2 % HDP. Vládní dluh se tak nachází

83 EVROPSKÁ KOMISE. *Country Report Denmark 2015* [online]. Commission Staff Working Document. Brusel, 2015, s. 10-11 [cit. 2015-11-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_denmark_en.pdf

84 EUROSTAT. General government deficit/surplus. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00127&plugin=1>

pod 60% hranicí, kterou určuje Pakt stability a růstu. V roce 2014 splňovalo tuto hodnotu dvanáct zemí EU, z čehož se Dánsko nacházelo na devátém místě.⁸⁵



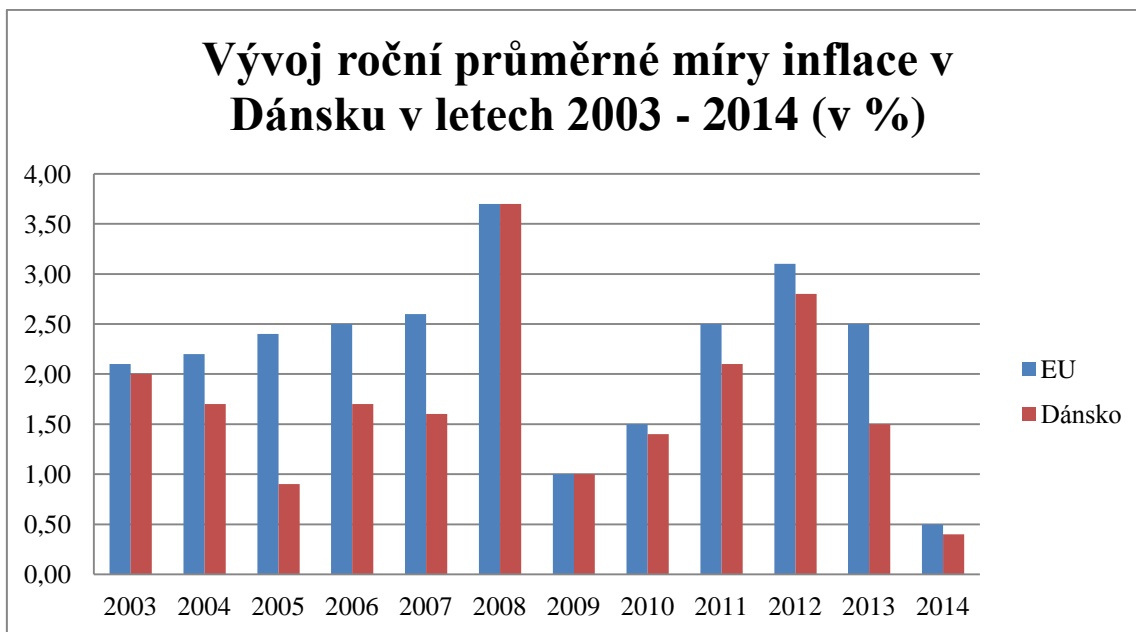
Obrázek 14: Vývoj podílu hrubého vládního dluhu na HDP v Dánsku v letech 2003 – 2014

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Cenová stabilita

Na obrázku č. 15 můžeme vidět jak se vyvíjela průměrná míra inflace v letech 2003 a 2014. Dánská roční průměrná míra inflace dosahovala až do roku 2008 nižších hodnot než průměr EU, poté se však již vyvíjely poměrně analogicky.

85 EUROSTAT. General government gross debt. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdde410&plugin=1>



Obrázek 15: Vývoj roční průměrné míry inflace v Dánsku v letech 2003 – 2014

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

Roku 2014 dosahovala průměrná míra inflace v Dánsku 0,4 % a v lednu 2016 byla zaznamenána míra inflace o velikosti 0,6 %. Analytikové předpovídají, že do 12 měsíců dosáhne 1,8 %. Z dlouhodobého hlediska, podle ekonometrických modelů, je míra inflace roku 2020 odhadována na 2,77 %.⁸⁶

Nezaměstnanost

Reforma trhu práce zavedená roku 2003 přinesla výraznou změnu směru ve srovnání s politikou aktivizace zavedenou v 90. letech. Pozornost začala být směřována na kontaktní schůzky, odborné vedení a na dotovaná pracovní školení. Především díky nárůstu nezaměstnanosti díky propouštění, která souvisela s častým outsourcingem výroby do zemí s nízkými mzdami, byly zavedeny školící programy zaměřené především pro osoby s nízkou či žádnou kvalifikací.⁸⁷

⁸⁶ TRADING ECONOMICS. Denmark Inflation Rate. *Trading Economics* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/denmark/inflation-cpi>

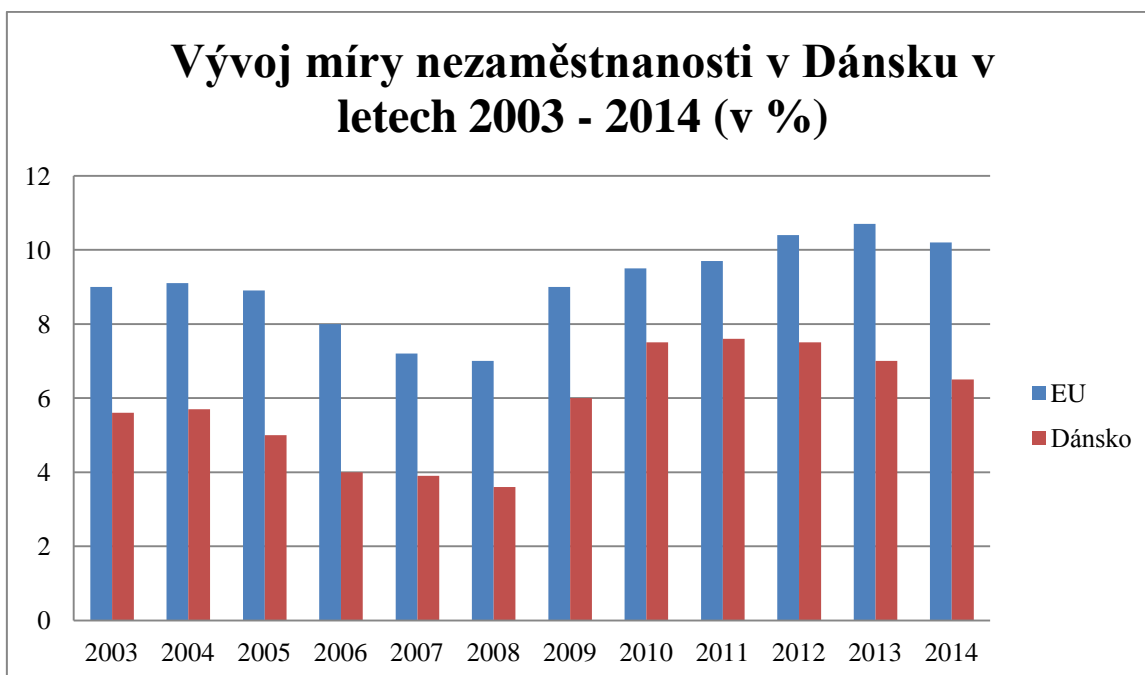
⁸⁷ LARSEN, Flemming. *Active Labour Market Policy in Denmark as an example of Transitional Labour Market and flexibility arrangement*. [online]. CARMA, Aalborg University, 2005, s. 17 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z: http://doku.iab.de/veranstaltungen/2005/coll_2005_jarsen.pdf

Středopravicová vláda také omezila v roce 2003 podpory v nezaměstnanosti pro pracovníky s vysokými mzdami a ti si tak v případě nezaměstnanosti museli financovat počáteční dobu ze svého. Tato změna byla velmi kritizována zaměstnaneckými odbory a organizacemi. Ve vládě však byla schválena těsnou většinou a premiér Anders Fogh Rasmussen prohlásil, že snižování dávek v nezaměstnanosti bude nadále pokračovat jako součást politiky jeho vlády.⁸⁸

Jak můžeme vidět na obrázku číslo 16, nezaměstnanost začala po roce 2003 mírně klesat. Jako důsledek hospodářské krize v roce 2008 došlo opět k jejímu markantnímu nárůstu, což bylo přirozeným faktem, jelikož před rokem 2008 mělo Dánsko téměř plnou zaměstnanost. Ani tak však nezaměstnanost nepřekročila 8 % a v současné době opět klesá. Oproti průměru Evropské unie je nezaměstnanost v Dánsku výrazně nižší. Podíl nezaměstnaných na celkové pracovní síle v roce 2014 činil 6,6 %, dlouhodobá nezaměstnanost dosahuje 1,7 %, což ji činí čtvrtou nejnižší v rámci EU.⁸⁹

88 LARSEN, Flemming. *Active Labour Market Policy in Denmark as an example of Transitional Labour Market and flexibility arrangement*. [online]. CARMA, Aalborg University, 2005, s. 17 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z: http://doku.iab.de/veranstaltungen/2005/coll_2005_larsen.pdf

89 EUROSTAT. Unemployment rate - annual data. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tipsun20&plugin=1>



Obrázek 16: Vývoj míry nezaměstnanosti v Dánsku v letech 2003 – 2014

Zdroj: EUROSTAT, zpracování vlastní

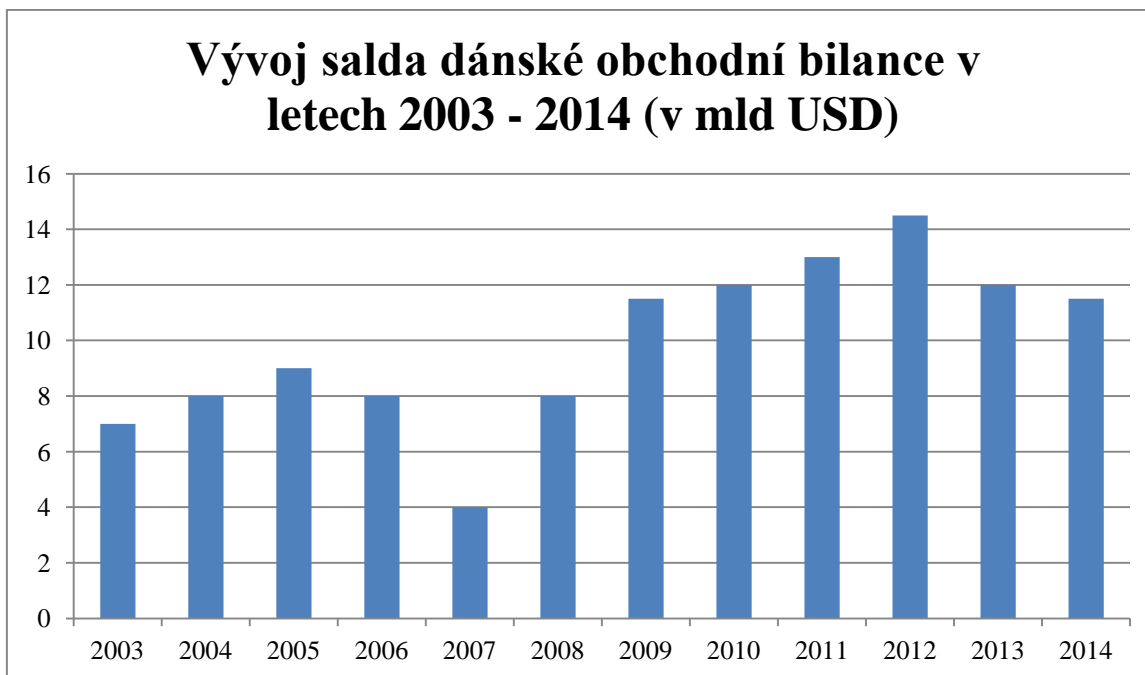
Míra zaměstnanosti, která je počítána jako podíl počtu zaměstnaných osob ve věku 20 až 64 let a celkového počtu osob v této věkové skupině, je v Dánsku nadprůměrně vysoká. Dánsko se se zaměstnaností 75,9 % nachází na pátém místě mezi zeměmi EU.⁹⁰

Zahraniční obchod

Po roce 2003 dosahovala dánská obchodní bilance pouze kladného salda, na které neměla výrazný vliv ani hospodářská krize. Obchodní bilance nepatrně klesla v roce 2007, tedy rok před hospodářskou krizí, poté ale začala opět stoupat a k roku 2014 bylo saldo obchodní bilance ve výši +11,27 miliard dolarů. Vývoj salda obchodní bilance můžeme vidět na obrázku č. 17.⁹¹

⁹⁰ EUROSTAT. Employment rate, by sex. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tsdec420&language=en>

⁹¹ OECD STATISTICS: International Trade Balance. *OECD* [online]. 2015 [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org/>



Obrázek 17: Vývoj salda dánské obchodní bilance v letech 2003 – 2014

Zdroj: OECD STATISTICS, zpracování vlastní

Struktura vyvážených a dovážených komodit se během let 2000-2015 výrazně nezměnila. Budeme-li opět používat rozdělení SITC, pak se v roce 2000 do Dánska nejvíce dovážela skupina SITC7 (Stroje a dopravní prostředky), dále SITC8 (Průmysloví spotřební zboží) a na třetím místě SITC0+1 (Potraviny, nápoje a tabák). Oproti tomu v roce 2014 se po SITC7 (Stroje a dopravní prostředky) umístila SITC0+1 (Potraviny, nápoje a tabák) na místě druhém, a SITC8 (Průmyslové spotřební zboží) až na místě třetím. Co se týče exportu, v roce 2000 byly nejvíce vyváženy SITC7 (Stroje a zařízení), na druhém místě SITC0+1 (Potraviny, nápoje a tabák), ale také SITC5 (Chemikálie a příbuzné výrobky). V roce 2014 byla struktura vývozu opět velmi podobná. Po SITC7 (Strojích a dopravní prostředky) se tentokrát umístily nejprve SITC5 (Chemikálie a příbuzné výrobky), až poté SITC0+1 (Potraviny, nápoje a tabák).⁹²

Zajímavostí je, že Dánsko patří mezi největší vývozce vepřového masa na světě. Již přes sto let patří produkce vepřového a prasat mezi největší dánské příjmy. Přibližně 90 %

92 STATISTICS DENMARK: International Trade. *Statistics Denmark* [online]. [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.dst.dk/en/Statistik/emner/udenrigshandel>

produkce je vyváženo do více než 140 zemí, což velice přispívá dánské ekonomice a její bilanci obchodu.⁹³

Tabulka 2: Struktura dovážených a vyvážených komodit v Dánsku v roce 2014

Druh komodit	Export	Import
SITC 0+1	18,3%	13,5%
SITC 5	18,6%	12,6%
SITC 6+8	22,7%	29%
SITC 7	26,4%	31,3%

Zdroj: External Trade by goods (SITC) for Denmark. *Bluenomics* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: https://www.bluenomics.com/data#!data/external_trade/external_trade_by_product_sitc_/external_trade_by_goods_sitc_/chart/line

3.3 Sociální a kulturní prostředí

Faktory mající vliv na sociální prostředí a podnikání v Dánsku byly rozebrány v rámci druhé kapitoly této práce. Tato podkapitola je tedy zaměřena na dánské kulturní prostředí, především na kulturní zvyky Dánů, jejich chování a zvyklosti.

3.3.1 Dánské kulturní standardy podle G. Hofstedeho

Geert Hofstede byl badatel, který se zabýval studií kultur v mnoha zemích světa. Hofstede identifikoval čtyři kulturní dimenze: vzdálenost moci, kolektivismus vs. individualismus, feminita vs. maskulinita a vyhýbání se nejistotě. Vnímání časové perspektivy je pátá kulturní dimenze která byla do výzkumu přidána až o deset let později díky dodatečnému výzkumu Kanadana Michaela Bonda.⁹⁴

⁹³ Danish Agriculture and Food Council. Danish Pig Meat Industry. *Danish Agriculture and Food Council* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.agricultureandfood.dk/danish-agriculture-and-food/danish-pig-meat-industry>

⁹⁴ BUSINESSINFO. Organizační kultura a národní kultura. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/organizacni-kultura-a-narodni-kultura-7699.html>

Hofstede hodnotí dánskou kulturu jako individualistickou, femininní, s malou vzdáleností moci a s nízkou mírou vyhýbání se nejistotě. Ať už na jednom nebo druhém konci tabulky, Dánsko dosahuje relativně extrémních hodnot. Z 53 zkoumaných zemí se umístilo na 9. příčce podle indexu míry individualismu, s indexem maskulinních hodnot skončilo na 50. místě a podle indexu vzdálenosti mocenských pozic a indexu vyhýbání se nejistotě a riziku obsadilo totožné 51. místo.⁹⁵

V následující tabulce jsou porovnány hodnoty Hofstedeho kulturních dimenzí v Dánsku s průměrem hodnot všech skandinávských zemí (Dánsko, Švédsko, Norsko). Z porovnání Dánska s průměrnými hodnotami skandinávských zemí vyplývá, že celý region je velice sourodý.

Tabulka 3: Dánsko dle Hofstede dimenzí

Dimenze	Hodnota	Skandinávské země - průměr
Index vzdálenosti mocenských pozic PDI	18	27
Index míry kolektivismu a individualismu IDV	74	71
Index maskulinních (femininních) hodnot MAS	16	10
Index snahy vyhnout se nejistotě a riziku UAI	23	34
Dlouhodobá vs. krátkodobá orientace v životě LTO	35	27

Zdroj: www.geert-hofstede.com/hofstede_denmark.shtml, zpracování vlastní

⁹⁵ HOFSTEDE G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

Index vzdáleností mocenských pozic PDI

Index vzdáleností mocenských pozic (PDI) dosahuje jedné z nejnižších hodnot měřených zemí. Rovnostářská mentalita Dánů se promítá do všech aspektů života i společnosti – včetně rodin, vlády a organizací. Zviditelňování sama sebe či povyšování se nad druhé je v dánské společnosti velmi nepopulární. Rovnost zajišťuje rovné příležitosti pro všechny, k čemuž přispívá přerozdělování bohatství a k tomuto účelu je i nastaven dánský daňový systém. Celá Skandinávie je proslulá svým sociálním zabezpečením, což také souvisí s nízkým PDI indexem. Dánsko je vyspělou demokracií, kde nedochází k diskriminaci žen, starších ani postižených. Politický systém se skládá hlavně ze silných politických stran středu. Nad svým životním standardem se Dánové moc nepozastavují, berou ho jako naprosto běžnou věc. Formální status se nedává na odív, tituly se moc nepoužívají. Všichni očekávají, že osoba na dané pozici je kompetentní, tudíž to nemusí dokazovat titulem.⁹⁶

Ve firmách je velmi plochá hierarchie a poměrně malé rozdíly příjmů. Emocionální distance mezi zaměstnancem a nadřízeným je poměrně malá, konzultace a diskuze jsou na místě. Podle Hofstedeho plní manažeři v dánských společnostech spíše zpřehledňovací funkci, zajišťující každodenní chod společnosti. Jsou přístupní a spoléhají se na rady a zkušenosti svého týmu. Na pracovišti bývá spíše neformální atmosféra, u zaměstnanců je zvykem oslovování křestními jmény.⁹⁷

Rovnostářská mentalita Dánů se promítá i do role mužů a žen ve společnosti. Matky běžně začínají pracovat velmi brzy po narození dítěte a většinou jsou to v dánských rodinách oba partneři, kdo pracují a vydělávají. Ženám se dostává rovnocenných pracovních nabídek, jsou na svých pozicích uznávané a jejich mzdy jsou vyrovnané s platovým ohodnocením mužů.⁹⁸

⁹⁶ HOFSTEDÉ G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

⁹⁷ Tamtéž

⁹⁸ ESPING-ANDERSEN, G. *The Incomplete Revolution: Adapting Welfare States to Women's New Roles*. Cambridge: Polity Press, 2009, s. 22. ISBN: 978-0745643168

Index míry kolektivismu a individualismu IDV

Vzhledem k tomu, že index individualismu dosahuje 74 bodů, řadí tak Dánsko mezi individualistické kultury.⁹⁹ Nezávislosti se Dánové učí již od malička, u dánských dětí je kladen důraz na osobnostní rozvoj a bývají vychovávané velice volně. K tomu je uspořádán i dánský vzdělávací systém, který nabízí pro všechny věkové skupiny mnoho možností k rozvoji. Běžné jsou například tzv. Højskole, což jsou speciální školy, kde mladí studenti tráví jeden či více let a kde poznávají sami sebe, studují různé předměty a rozhodují se, jakou profesní cestou se dále vydat.

Vyjadřování Dánů je velice přímé a strohé. Říkají jasně to, co si opravdu myslí. Kritika je Dány všeobecně bezproblémů sdělována, ale především i přijímána – většina Dánů kritiku upřímně uvítá, jelikož ji berou jako inspiraci ke zlepšení. Small talk je většinou omezen na minimum.¹⁰⁰

Index maskulinních (femininních) hodnot MAS

S relativně nízkým počtem 16 bodů se Dánsko řadí mezi extrémně feminní kultury.¹⁰¹ Jedná se o skromný, citlivý a slušně vychovaný národ. Volný čas strávený v příjemném prostředí s přáteli či rodinou je pro Dány velmi důležitý. Velice často používají označení *hygge*, což pro ně znamená chvíle, kdy se cítí společensky příjemně a uvolněně. Svého volného času a klidných mezilidských vztahů si cení více než peněz. V souvislosti s tím bývá pracovní doba v Dánsku dodržována od 8h do 16h. Neznamená to však, že by byli Dánové málo pracovití, jen je to odrazem jejich silnou potřebou mít rádi to, co v životě dělají.¹⁰²

⁹⁹ HOFSTEDE, G. HOFSTEDE, G. J. *Cultures and organizations: software of the mind*. New York: McGraw-Hill, 2005, s. 78-79. ISBN 0-07-143959-5

¹⁰⁰ HOFSTEDE G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

¹⁰¹ HOFSTEDE, G. HOFSTEDE, G. J. *Cultures and organizations: software of the mind*. New York: McGraw-Hill, 2005, s. 120-122. ISBN 0-07-143959-5

¹⁰² HOFSTEDE G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

I ve způsobu řešení konfliktů je dánská společnost typickým zástupcem femininní země. Konflikty se řeší zásadně diskuzí, snahou najít střední cestu, kompromisem. Z tohoto důvodu nejsou stávky v Dánsku běžné. Tato vlastnost může být v mezinárodním obchodě nevýhodou, protože to ztěžuje postavení dánského vedení v zahraničních pobočkách či dceřiných společnostech při prosazování důležitých změn.

Index snahy vyhnout se nejistotě a riziku UAI

Čtvrtý index dosáhl 23 bodů, což činí Dánsko kulturou, kde jsou lidé schopni žít s určitou mírou nejistoty. K vyrovnání se s nejistotou nepotřebují instituce a pravidla, jednoduše ji přijmou tak, jak přijde.¹⁰³

Nové nejisté situace a rychlé změny plánů berou Dánové jako výzvu a přijímají je s optimismem a zvědavým postojem. Vzhledem k tomu, že pro Dány není těžké přiznat svou chybu a nestydí se přiznat svou neznalost, je pro ně jednodušší a méně stresující přijímat nové, neznámé situace a vypořádat se s nimi. Tento přístup se promítá především do pole inovací a designu, kde Dánsko sklízí velké úspěchy. K tomu přispívá právě schopnost Dánů vypořádat se s novými systémy a neznámými situacemi.¹⁰⁴

Dlouhodobá vs. krátkodobá orientace v životě LTO

Index dlouhodobé orientace popisuje jak moc je společnost vázána na svou minulost vzhledem k vyrovnávání se s výzvami současnosti či při orientování se na budoucnost. Nízké skóre 35 bodů značí, že dánská kultura je normativní. Lidé v těchto společnostech mívají velké problémy s ustanovením absolutní pravdy. Vykazují velký respekt k tradicím, relativně malý sklon k úsporám do budoucna a zaměřují se na rychlé dosažení výsledku.

¹⁰³ HOFSTEDE, G. HOFSTEDE, G. J. *Cultures and organizations: software of the mind*. New York: McGraw-Hill, 2005, s. 167-170. ISBN 0-07-143959-5

¹⁰⁴ HOFSTEDE G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

K řešení problémů používají více analytické myšlení a soustředí se tak více na situaci v daném okamžiku.¹⁰⁵

3.4 Technologické prostředí

Dánsko nemá bohatá ložiska nerostných zdrojů a nemůže nabízet světu ani levnou pracovní sílu, ale soustředí se na odvětví technologicky náročná. Podíl tzv. high-tech produktů v roce 2014 na celkových dánských vývozech byl 9,9%.¹⁰⁶ Největší podíl na tom měly zdravotnické výrobky (tzv. Med-Tech). Dánsko je jedním z předních evropských výrobců zdravotnických zařízení, čehož bylo dosaženo zvláštním zaměřením na výzkum a vývoj, design a inovace, testování trhu a právě high-tech produkci. I přes malou velikost země (dánské obyvatelstvo činí zhruba 1,4 % celkového obyvatelstva EU) se dánské lékařské technologické společnosti drží významného postavení z hlediska výrobců zdravotnické techniky v Evropě. Mezi nejznámější dánské hráče na světovém trhu patří např. Bang & Olufson Medicom, Coloplast, Oticon či Philips Healthcare. Zdravotnický průmysl je pro dánský export obrovským úspěchem. Přes 95 % z celkových dánských tržeb z průmyslu vzniká mimo Dánsko. To dělá zemi jedním z největších evropských vývozců lékařských technologických výrobků na obyvatele.¹⁰⁷

Dánsko se každoročně umísťuje na předních příčkách v počtu vědeckých publikací na počet obyvatel i na výši výdajů na výzkum a vývoj. V roce 2014 získalo Dánsko 2352 patentů, což je číslo, které každoročně stoupá. Nejvíce patentů pochází z chemického průmyslu, následováno strojním inženýrstvím.¹⁰⁸ Bližší informace ohledně dánských výdajů na výzkum a vývoj můžeme nalézt ve druhé kapitole této práce.

V Dánsku existuje několik klastrů, což jsou seskupení nezávislých firem a přidružených institucí (vysoké školy, výzkumná centra), které si navzájem konkurují, ale také společně

¹⁰⁵ HOFSTEDE G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

¹⁰⁶ EUROSTAT. High-tech exports: Denmark. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>

¹⁰⁷ Invest in Denmark. MedTech: Invest in Danish MedTech. *Ministry of foreign affairs of Denmark* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.investindk.com/Clusters/Life-Sciences/Medtech>

¹⁰⁸ STATISTA. Denmark: patent applications by field of technology. *Statista* [online]. 2014 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://www.statista.com/statistics/413025/number-of-european-patent-applications-by-technology-field-denmark>

spolupracují.¹⁰⁹ Jedná se například o klastr na severu Jutského poloostrova, zabývající se bezdrátovou komunikací, nebo třeba o oblast Øresund, kde můžeme najít klastry zabývající se informačními technologiemi, designem či potravinářským průmyslem.¹¹⁰

Velký význam pro Dánsko má klastr ve středu země zaměřený na potravinářský průmysl. Právě v centrálním regionu Dánska je budoucnost spatřována v produkci masa a mléka. Hlavními investory toho klastru jsou velké společnosti jako Danish Crown, Arla, Rose Poultry či DuPont Danisco, ale vzniká ovšem také spousta malých firem, které pomáhají s inovacemi. Klastr také profituje z institucí, které napomáhají zvýšení produktivity odvětví jakými jsou např. Dánské výzkumné centrum dobytka či Centrum znalostí pro zemědělství.¹¹¹

Také dánské univerzity jsou velice důležitým partnerem – na Dánské technické univerzitě se 1500 členů akademické obce věnuje předmětům souvisejícím se zemědělstvím. Tradiční partnerství veřejného a soukromého sektoru z konce 19. století, kdy se pracovníci v zemědělství sdružovali za účelem zlepšení výroby a prodeje, stále pokračuje. Potravinářství je pro Dánsko rostoucím odvětvím – očekává se zvýšení poptávky o 60 % do roku 2030, z čehož je dánský klastr na dobré pozici těžit.¹¹²

Co se týče informačních technologií a telekomunikace, v roce 2015 mělo přístup k internetu 95 % obyvatel Dánska.¹¹³ Nejvíce používají internet lidé ve věku 25 až 44 let, 96 % z nich používá internet denně.¹¹⁴ 41 % dánských uživatelů internetu používá k přístupu počítač, 40 % využívá počítač a smartphone přibližně stejně a 18 % lidí použije

¹⁰⁹ CZECHINVEST. Klastry. *CzechInvest* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/klastry>

¹¹⁰ Invest in Denmark. Location expertise in your business area. *Ministry of foreign affairs of Denmark* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.investindk.com/Clusters>

¹¹¹ CZECHTRADE. Malé Dánsko, zemědělská velmoc. *CzechTrade* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/sluzby-2014/informacni-servis/novinky/male-dansko-zemedelska-velmoc-27351/>

¹¹² Tamtéž

¹¹³ STATISTICS DENMARK. Access to computer and internet in by household type and access. *Statistics Denmark* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.statbank.dk/statbank5a/SelectTable/Omrade0.asp?SubjectCode=03&ShowNews=OFF&PLanguage=1>

¹¹⁴ STATISTA. Daily internet usage in Denmark by age group in 2015. *Statista* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.statista.com/statistics/347938/daily-internet-usage-age-group-denmark/>

pro připojení k internetu spíše svůj smartphone než počítač či tablet.¹¹⁵ Dánové jsou jedni z nejnávyšších uživatelů internetu – 88 % dánských uživatelů internetu využívá služeb eBanking a 82 % nakupuje online.¹¹⁶

3.5 Shrnutí PEST analýzy

Vzhledem k PEST analýze dánského podnikatelského prostředí můžeme konstatovat, že ač může být při vstupu na dánský trh velmi těžké se prosadit, v případě úspěchu se jedná o fungující a spolehlivý trh. Stabilní politické prostředí, dobrá informovanost občanů a velmi nízká korupce, to všechno činí dánský trh velice transparentním. Jelikož je Dánsko členem Evropské unie, přijmulo nařízení EU a vzhledem k volnému pohybu zboží a kapitálu je pro ostatní členy EU vstup na dánský trh usnadněn. Dánská ekonomika disponuje kladným růstem reálného HDP, nízkým veřejným dluhem a přebytkem státního rozpočtu. V roce 2014 dosahovalo HDP na obyvatele 47 547 USD, což bylo po Irsku a Lucembursku nejvíce v EU.¹¹⁷

Průměrná roční míra inflace dosahuje již mnoho let nižších hodnot než průměr EU, v lednu 2016 dosahovala velikosti 0,6 %. Stejně tak se i nezaměstnanost v Dánsku pohybuje na nižších hodnotách než je průměr Evropské unie. Dlouhodobě kladné saldo obchodní bilance svědčí o faktu, že dánští výrobci vyrábí konkurenceschopné produkty, které se snadno uplatní na zahraničních trzích. Dánsko je nejvíce známé pro své prvenství v produkci a exportu vepřového masa na světě, což bilanci obchodu velmi přispívá.

Dánské rovnostářství se promítá do mnoha sfér života, usilují o rovné příležitosti pro všechny a v dánské demokracii nedochází k výrazným diskriminacím. Tento přístup podporuje multikulturalitu v podnikatelské sféře, což je pro zahraniční firmy mířící na dánský trh jistě pozitivním faktorem. V dánských firmách nenajdeme mezi příjmy zaměstnanců velké rozdíly, rovněž mzdy mužů a žen bývají vyrovnané. Velký důraz je

¹¹⁵ STATISTA. Preferred devices for internet access in Denmark 2015. *Statista* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.statista.com/statistics/370170/preferred-devices-for-internet-access-denmark/>

¹¹⁶ EUROPEAN COMMISSION. Digital Single Market: Denmark. *European Commission* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/denmark>

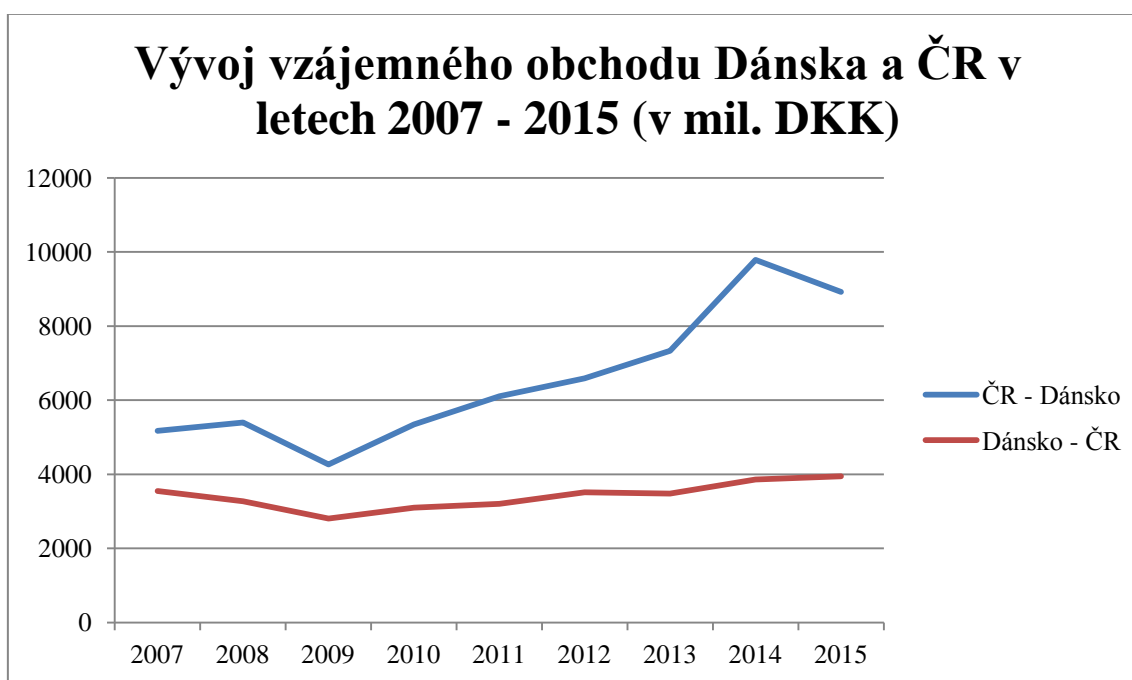
¹¹⁷ TRADING ECONOMICS. Denmark GDP per capita. *Trading economics* [online]. [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/denmark/gdp-per-capita>

kladen na podporu individualismu člověka, kritika je Dány přijímána otevřeně a jako nástroj ke zlepšení. Dánská kultura je hodnocena jako krajně feminní, jsou orientováni na kvalitu života a striktně odlišují pracovní život od soukromého. Konflikty mají ve zvyku řešit především diskuzí za účelem naleznutí kompromisu.

Dánové si všeobecně potrpí na kvalitu a raději si připlatí, než aby za méně peněz dostali horší produkt či službu. Tato informace by pro firmy mířící na dánský trh měla být klíčová. V případě, že zahraniční firma bude expandovat na dánský trh s kvalitním, byť dražším zbožím, má větší šanci na úspěch než s levnými, nekvalitními výrobky.

4. Zahraniční spolupráce mezi Dánskem a Českou republikou

Za posledních deset let prošel vzájemný obchod Dánska s Českou republikou značným vývojem, zejména objem exportu do Dánska se oproti roku 2000 několikanásobně zvýšil a je patrné, že své místo na dánském trhu si některé české produkty postupně vydobily.¹¹⁸ Na grafu číslo 18 můžeme vidět vývoj českého importu a exportu do Dánska v letech 2007 - 2015. Můžeme si povšimnout poklesu v době hospodářské krize, od té doby je však trend u dovozu i vývozu rostoucí a současné hodnoty jsou vyšší než před krizí.



Obrázek 18: Vývoj vzájemného obchodu Dánska a ČR v letech 2007 - 2015

Zdroj: Statistics Denmark, zpracování vlastní

118 MZV ČR. Dánsko – Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *MZV ČR* [online] [cit. 2016-03-22]. Dostupné z www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/dansko/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

Při pohledu na tabulku č. 4 níže zjistíme, že během posledních 5 let došlo k více než 32% nárůstu českého exportu oproti 16% poklesu importu z Dánska. Celková obchodní bilance je po celou dobu pozitivní ve prospěch České republiky a její přebytek neustále rostl, pouze roku 2015 došlo k jeho snížení o 100 mil EUR.

Tabulka 4: Vývoj ZO Dánska a ČR za posledních 5 let (v mil EUR)

	2011	2012	2013	2014	2015	2011-2015 změna
Celkový obrat	1537,6	1541,2	1646,7	2233,5	1729,4	+12,5 %
Vývoz z ČR	905	924,4	999,4	1510,5	1198,9	+32,5 %
Dovoz do ČR	632,6	616,8	647,4	723	530,5	-16,1 %
Bilance ČR - DK	+272,4	+307,6	+352	+787,4	+668,4	

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Komoditní struktura českého vývozu i dovozu je podrobněji rozepsána v dalších dvou podkapitolách.

4.1 Český vývoz do Dánska

Struktura českého vývozu do Dánska je silně ovlivňována průmyslovými výrobky, které ve vzájemném obchodě převažují a tvoří na českém vývozu podíl cca 52 %. Nejvýznamnější položkou v českém vývozu jsou farmaceutické výrobky (28 %) a osobní automobily (18 %), dále výrobky ze železa a oceli, elektrotechnické a komunikační výrobky aj. V tabulce č. 5 je uvedena struktura vývozu z roku 2014, tříděná dle klasifikace SITC, a podíl jednotlivých vyvážených komodit na celkovém vývozu.

Tabulka 5: Procentuální podíl komodit vyvážených do Dánska

Název zboží	Podíl na celkovém vývozu
Potraviny a živá zvířata (SITC 0)	1,9 %
Nápoje a tabák (SITC 1)	0,4 %
Surové materiály, nepoživatelné (SITC 2)	0,6 %
Minerální paliva, maziva apod. (SITC 3)	0,1 %
Chemikálie a příbuzné výrobky (SITC 5)	33,9 %
Tržní výrobky (SITC 6)	10,8 %
Stroje a dopravní zařízení (SITC 7)	42,9 %
Průmyslové spotřební zboží (SITC 8)	9,4 %

Zdroj: BusinessInfo, zpracování vlastní

Mezi nejvýznamnější vyvážené položky patřily roku 2014 léčiva, motorová vozidla k přepravě osob, televizní přijímače či ostatní zařízení k automatickému zpracování dat. Export služeb z ČR do Dánska se uskutečňuje pouze v malých objemech. Z hlediska struktury příjmů v oblasti služeb měla roku 2014 hlavní podíl doprava (34,3 %) a cestovní ruch (30,5 %).¹¹⁹

4.2 Dánský dovoz do Čech

Největší podíl na dovozu z Dánska měly roku 2014 opět průmyslové výrobky (69,8 %). Největší zásluhu na tom mělo průmyslové spotřební zboží se 33,7 % z celkového dovozu, následované dopravními stroji a prostředky. Na třetím místě se téměř shodně umístily chemikálie a tržní výrobky. V tabulce č. 6 je znázorněn procentuální podíl všech dovážených komodit.

¹¹⁹ BUSINESSINFO. Dánsko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18529.html>

Tabulka 6: Procentuální podíl dovážených dánských komodit na celkovém dovozu

Název zboží	Podíl na celkovém dovozu
Potraviny a živá zvířata (SITC 0)	8,0 %
Nápoje a tabák (SITC 1)	0,1 %
Surové materiály, nepoživatelné (SITC 2)	2,6 %
Minerální paliva, maziva apod. (SITC 3)	0,5 %
Živočišné a rostlinné oleje (SITC 4)	0,2 %
Chemikálie a příbuzné výrobky (SITC 5)	15,7 %
Tržní výrobky (SITC 6)	14,8 %
Stroje a dopravní zařízení (SITC 7)	24,5 %
Průmyslové spotřební zboží (SITC 8)	33,7 %

Zdroj: BusinessInfo, zpracování vlastní

Nejvýznamnější komoditou dováženou do Čech byly v roce 2014 dětské hračky a stavebnice, především díky dánské firmě Lego Production s.r.o., která má výrobní závod v Kladně. Dále byl nejvíce dovážen hliník a jeho slitiny, léčiva obsahující hormony a díly a příslušenství k telekomunikačním přístrojům.

4.3 Přímé zahraniční investice

České firmy se kapitálově v Dánsku prakticky neangažují, ale rozvoji vzájemného obchodu napomáhá více než 80 společností s dánským kapitálem na trhu českém. Jedná se jednak o společnosti výrobní, zaměřené většinou na technologie, ve kterých dánské firmy představují světovou špičku, také ale o firmy podnikající v oblasti obchodu a služeb.¹²⁰

Pronikání dánských firem do zemí střední a východní Evropy bylo v minulosti podporováno několika dánskými vládními fondy, kde pro Českou republiku měl největší význam Investiční fond pro střední a východní Evropu (IOE). Tento fond se podílel na financování 32 projektů, do kterých dánské firmy investovaly částku 1,3 mld Kč. V mnoha

¹²⁰ BUSINESSINFO. Dánsko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18529.html>

případech byly projekty IOE podpořeny granty pocházejícími z Fondu pro spolupráci v oblasti životního prostředí.¹²¹

V tabulce číslo 7 můžeme vidět jak se vyvíjel příliv dánských investic do České republiky během let 2004 – 2014. Nejvyšší hodnoty dosahovaly dánské investice v roce 2007, v pokrizové době klesaly a v roce 2011 dosahovaly i záporné částky. V roce 2014 však došlo opět k vyšším investicím a v současné době mají dánské PZI rostoucí tendence.

Tabulka 7: Vývoj přílivu dánských PZI do ČR v letech 2004-2014 (v mil. Kč)

Rok	PZI v mil. Kč
2004	-1274
2005	1138
2006	-864
2007	4586
2008	1725
2009	370
2010	753
2011	-313
2012	289
2013	162
2014	611

Zdroj: ČNB, zpracování vlastní

Jedním z největších dánských investorů do českého trhu je společnost LEGO a.s., která má výrobní závod na výrobu hraček LEGO v Kladně. Její rozšíření závodu v březnu 2015, kdy byla otevřena nová výrobní hala, patří ve výši 1,73 miliard Kč k nejnovějším významným dánským investicím na českém trhu. V současnosti je v závodu zaměstnáno 2000 lidí, což

¹²¹ BUSINESSINFO. Dánsko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18529.html>

je oproti 80 zaměstnancům, kteří pracovali v závodě v době jeho vzniku v roce 2000, obrovský rozdíl.¹²²

Některé další z firem, které v ČR investovaly, patří v současnosti k nejvýznamnějším vývozcům. Jednou z nejznámějších je Maersk Czech Republic s.r.o., společnost poskytující služby v oblasti logistiky a dopravy působící na českém trhu již od roku 1991. Dále u nás působí například Dansk Eternit Holding a.s., což je firma vyrábějící v Šumperku střešní krytiny. Bang and Olufsen a.s. je výrobce luxusní elektroniky, který má vybudovaný závod v Kopřivnici. Významným investorem v oboru realit se stala společnost TK Development, která se podílela na výstavbě velkých nákupních center po celé ČR.¹²³

¹²² LEGO. About us: Výrobní závod LEGO Group v Kladně slaví 15. výročí. *LEGO.com* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.lego.com/cs-cz/aboutus/news-room/2015/april/lego-kladno-factory-expansion>

¹²³ BUSINESSINFO. Dánsko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18529.html>

5. Posouzení Dánska jako obchodního partnera pro ČR

Poslední kapitola této práce je věnována posouzení dánského trhu pro české podnikatele. Nejprve jsou zde rady ohledně navazování kontaktů a vypsány perspektivní obory na dánském trhu, následuje podkapitola s možnostmi vstupu na trh. Dále je zde věnovaný prostor k posouzení Dánů při obchodním jednání a jejich obchodní zvyky. V závěru kapitoly jsou shrnuta jednotlivá pozitiva a negativa vstupu na dánský trh.

5.1 Navazování kontaktů a perspektivní obory na dánském trhu

Pokud se česká firma rozhodne začít podnikat v Dánsku, má několik možností jak najít místní partnery. Tou první možností je obrátit se na Agenturu na podporu podnikání CzechTrade, která má svoji pobočku i v Kodani. Jde o společnost poskytující informace o zahraničních trzích, včetně rad a doporučení firmám, které chtějí na daný trh investovat nebo exportovat. Společnost CzechTrade také provádí výzkumy trhů a vyhledávání a kontaktování potenciálních obchodních partnerů.

V současnosti uvádí CzechTrade jako perspektivní pro podnikání v Dánsku tyto obory:

- Stavebnictví a stavební materiály
- Užitkové sklo a bižuterie
- Nábytkářský průmysl
- Slévárství a kovárenství (odlitky, výkovky)
- Strojírenství – výroba strojů (zemědělské stroje)¹²⁴

¹²⁴ CZECHTRADE. Dánsko. *CzechTrade* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/evropa/dansko>

Další možností pro českou firmu je se obrátit přímo na dánskou agenturu na podporu investic Invest in Denmark, která je součástí Ministerstva zahraničních věcí Dánska a která pomáhá společnostem ze zahraničí se prosadit na dánském trhu.

Další zajímavou možností představuje pro české firmy Enterprise Europe Network (EEN). EEN je organizace, která má kontaktní místa ve více jak 60 zemích světa, v Dánsku konkrétně v pěti městech. V České republice je zastoupena konsorciem šesti partnerů, na které dohlíží Technologické centrum Akademie věd ČR a je financována Evropskou Unií. EEN poskytuje různé odborné služby pro malé a střední podniky zdarma, také informace o evropském trhu a pomoc s vyhledáváním obchodních partnerů v Dánsku. Kontakty na dánské obchodní kontakty zprostředkovává pomocí rozsáhlé databáze firem z celé Evropy. Pořádá také mnoho tématických akcí, na které se mohou české firmy podívat a osobně se potkat s potenciálními partnery a dodavateli.¹²⁵

5.2 Formy vstupu na dánský trh

Při expanzi na dánský trh si mohou české firmy vybrat z několika způsobů. Kromě přímého vývozu mohou používat výhradního prodejce, mandátáře, komisionáře či mohou prodávat své výrobky díky využití obchodních zástupců. Malé firmy mohou použít vstup formou piggyback, kdy menší firma využívá již vybudovaných distribučních cest větší partnerské firmy, nebo s dalšími firmami, které vyváží podobné výrobky, vytvoří vývozní alianci. Tímto způsobem mohou na trh exportovat společně a sdílet náklady.

Podle Světové banky je založení nového podniku podle dánského práva přímo v Dánsku jedno z nejrychlejších a nejsnazších v Evropě i na celém světě.¹²⁶ Jednotlivé kroky pro založení podniku se liší podle různých právních forem, stejně tak jejich časová náročnost. V současnosti však lze většina vyřídit zdarma prostřednictvím internetu. Mezi nejčastěji zakládané formy podnikání patří:

¹²⁵ Enterprise Europe Network. Síť v ČR. *EEN* [online] [cit. 2016-03-23] Dostupné z: <http://www.enterprise-europe-network.cz/cs/onas/sit-v-cr>

¹²⁶ THE WORLD BANK. Ease of doing business index. *The World Bank* [online] [cit. 2013-06-03] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/IC.BUS.EASE.XQ>

- **Aktielselskab, A/S (obdobu akciové společnosti)**

Aktielselskab (A/S) je volba vhodná pro střední a velké podniky, jejichž akcie mohou být zapsané na Kodaňské burze. Pro její založení je nutné mít k dispozici ZK v minimální výši 500 000 DKK, z čehož min. 25 % musí být splaceno u jakékoliv dánské banky. Může ji založit 1 nebo více právnických či fyzických osob. Pro založení této společnosti je potřeba také ustanovit tříčlennou dozorčí radu, členové rady však nemusí ani pobývat na území EU. Zisky této společnosti jsou daně 22% korporátní daní a má povinnost dokládat své roční výkazy hospodaření.¹²⁷

- **Anpartsselskab, ApS (obdobu s.r.o.)**

Forma Anpartsselskab se hodí především pro menší a středně velké firmy, využívají ji však i velké mezinárodní podniky. Vzhledem k tomu, že vytvoření i chod podnikání pod ApS neobsahuje plnění tolika podmínek a předpisů jako pod A/S, zakládají ji velké společnosti často jako dceřinou firmu ve svém 100% vlastnictví. Anpartsselskab může založit 1 či více osob a žádná nemusí pobývat na území Dánska. K založení této formy je nutné disponovat minimálním základním kapitálem ve výši 50 000 DKK, z čehož min. 25 % musí být splaceno. Společnost musí, stejně jako A/S, vypracovávat své roční výkazy hospodaření a její zisky jsou daně korporátní daní (22 %).¹²⁸

- **Filial af udenlandsk selskab (pobočka zahraniční společnosti)**

Veškeré činnosti Filial af udenlandsk selskab neboli pobočky zahraniční společnosti jsou zpravidla řízené centrálou v zahraničí. Všechny pobočky musí být registrované na Dánském obchodním úřadě, kde musí předložit stanovky své mateřské společnosti, potvrzený zápis do obchodního rejstříku a plnou moc pro manažera pobočky, který byl mateřskou společností ustanoven. Manažer pobočky nemusí pobývat na dánském území

¹²⁷ Invest in Denmark. Establishing a business in Denmark. *Invest in Denmark* [online] [cit. 2016-03-24] Dostupné z: http://www.investindk.com/~media/Files/Sheets/Framework%20conditions/Establishing_a_Business_2016.ashx

¹²⁸ Tamtéž

a nemusí skládat ZK pobočky, za veškeré závazky ručí mateřská centrála. I u této formy dochází ke zdanění příjmů korporátní 22% daní.¹²⁹

- **Salgskontor (reprezentační kancelář)**

Salgokontor je forma podnikání vhodná v počátečních fázích, slouží spíše jako první stupeň pro založení dlouhodobějšího podnikání na základě jiné z právních norem. Salgskontor se jako jediná právní norma nemusí registrovat, i přesto se registrace doporučuje vzhledem k důvodu ochrany firemního obchodního jména. Za plnění zákonných povinností a případné závazky reprezentační kanceláře ručí zahraniční společnost, pod kterou tato kancelář patří. Pokud Salgskontor vyvíjí činnost výhradně asistenční povahy (propagace, vymáhání pohledávek aj.) a neprovádí tak vlastní prodej, potom se ho daňová povinnost Dánska netýká a nemusí ani dánským úřadům vypracovávat své roční účetní výkazy.¹³⁰

- **Enkeltmandsvirksomhed (OSVČ)**

Pokud chce český podnikatel v Dánsku podnikat sám na sebe, musí se povinně zaregistrovat jako FO na Dánském obchodním úřadě a splnit minimálně jednu z těchto podmínek: obrat FO překročí 50 000 DKK, podnikatel dováží produkty ze zahraničí k redistribuci či zaměstnává další osoby, kterým vyplácí mzdu.¹³¹

Na základě výše uvedených faktů se jeví jako nejvýhodnější forma vstupu na dánský trh využití reprezentační kanceláře (Salgskontor), vzhledem k nižším počátečním nákladům. Salgskontor lze využít bez nutnosti registrace a složení základního kapitálu, v případě výhradně asistenčního charakteru nemusí ani vypracovávat roční účetní výkazy pro dánské úřady.

¹²⁹ Invest in Denmark. Establishing a business in Denmark. *Invest in Denmark* [online] [cit. 2016-03-24] Dostupné z: http://www.investindk.com/~media/Files/Sheets/Framework%20conditions/Establishing_a_Business_2016.ashx

¹³⁰ Tamtéž

¹³¹ BUSINESSINFO. Pravidla pro podnikání v Dánsku. *BusinessInfo* [online] [cit. 2016-03-24] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-dansku-5391.html>

5.3 Obchodní jednání s Dány

Dánské firmy je lepší vždy kontaktovat přímo bez využití prostředníků. Je pro ně však velice důležitá důvěra v obchodního partnera, české firmy by tak měly klást velký důraz na správný výběr svého potenciálního obchodního partnera v Dánsku. Důvěru mohou české firmy posílit kontakty nebo referencemi. Je velmi pozitivně vnímáno pokud česká firma již v minulosti obchodovala s jinými dánskými společnostmi. Pokud je česká firma na dánském trhu nová, je vhodné uvést alespoň reference ze srovnatelných trhů (Švédsko, Německo, Nizozemí..). Důležitým krokem je obchodní partnery navštívit, a pokud je to možné, pozvat je do České republiky na návštěvu vlastní firmy. Všechny obchodní schůzky musí být sjednány formálně na základě domluvy předem.¹³²

Dánská obchodní kultura nestojí na agresivním vyjednávání. Styl dánského obchodního jednání není drsný, ale spíše rezervovaný, mírný a méně formální. Jsou nakloněni kompromisům a za úspěšné jednání považují to s výsledkem „win-win“ (spokojeny obě strany). Při obchodním jednání Dánové neztrácejí čas a rychle přistupují k věci. V případě, že jsou spokojeni s nabízeným produktem, jeho kvalitou a cenou, může být obchod uzavřen velice rychle. Dánové jsou totiž přímí a již při prvním setkání jdou přímo k věci. Společenský „small talk“ bývá omezen na minimum. Při vyjednávání by měli čeští obchodníci používat racionálních výrazů bez agresivních či přehnaných návrhů a nabídek. Dánové nechtějí být do obchodu tlačeni, jsou dobrými posluchači a výbornými vyjednavací. Oceňují seriózní a upřímný přístup a dodržování dohodnutých podmínek.¹³³

Jednání, která jsou založená na připravených nátlakových taktikách, nebývají v Dánsku úspěšná. Dánsko ocení reálnou nabídku bez vymyšlených lhůt, které na ně vyvíjí nátlak. Stejně tak smlouvání bývá považováno za nevhodný způsob jednání. Pokud již byly některé body jednání odsouhlaseny oběma stranami, je vysoce neseřízní se k nim vracet a pokoušet se je měnit.

132 HOLSTEIN, Henrik. Čeští vývozci dánský trh podceňují, to je velká chyba. *CzechTrade* [on-line]. 2011 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/reference/czechtrade-media/henrik-holstein-cesti-vyvozci-dansky-trh-podcenuji-to-je-velka-chyba-gt-vyhnout-se/>

133 SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing pro evropský trh*. Praha: Grada Publishing, 2003, s. 244-245. ISBN 80-247-0422-6.

Velmi důležité je se na obchodní jednání velice dobře připravit a přijít včas. Pro Dány je dochvilnost velmi důležitá, neradi nechávají své obchodní partnery čekat a jednání začínají vždy přesně na čas. Domluvené termíny úzávěrek jsou pro ně závazné a očekávají to samé i od svých obchodních partnerů.¹³⁴

Dánové přikládají svému volnému času a rodině velký význam, je pro ně tak velmi důležité dodržování oficiální pracovní doby. Nedoporučuje se proto plánovat obchodní jednání na pozdní odpoledne či během svátků. Většina českých obchodních jednání probíhá dopoledne, Dánové oproti tomu upřednostňují schůzky v odpoledních hodinách, kterými zakončí svůj pracovní den a odeberou se ihned po nich domů.¹³⁵

Dánové bývají při konverzacích spíše umírnění a potrpí si na klidný projev s vyváženým tónem hlasu, neprojevují city a nevyjadřují se emocionálně. Na první pohled se zdají nenápadní a skromní. Ve verbální komunikaci se nevyjadřují větnatě a nepotrpí si na velkolepé proslovy. V neverbální komunikaci se mohou zdát až chladní, řeč těla je minimální, příliš nezapojují ruce a nepoužívají gesta. Interpersonální vzdálenost je na délku paže, rádi si při komunikaci udržují fyzický odstup.

Typickým rysem dánské obchodní kultury je neformálnost, kterou si v jiných kulturách mohou lidé vysvětlit jako nedostatek respektu či vážnosti, ale dánská neformálnost je spojena s rovnostářstvím. Dánové nechtějí být neslušní či neuctiví, ale není pro ně přirozené, aby byl obchodní partner pokládán za osobu důležitější, než jsou oni sami. Na obchodní jednání se oblékají relativně neformálně a ležerně. Dalším důkazem jejich neformálnosti může být obliba elektronické pošty či použití křestních jmen.¹³⁶

Obchodování má v Dánsku dlouholetou historii, k čemuž velkou mírou přispěla výměna zboží po moři. Obchodní schopnosti Dánů potvrzuje i těžiště dánského obchodu, které tkví v malých a středně velkých podnicích. Navíc jsou Dánové velmi dobře jazykově vybavení, což spolu s velkou otevřeností a znalostí světových trhů tvoří velký potenciál.

¹³⁴ ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchodní jednání*. Praha: Professional Publishing, 2003, s. 88. ISBN 80-86419-28-2

¹³⁵ RÝZNAR, J. *Rozmanitosti EU*. Praha: Svoboda Servis, 2006, s. 23. ISBN 80-86320-47-2.

¹³⁶ ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchodní jednání*. Praha: Professional Publishing, 2003, s. 88. ISBN 80-86419-28-2.

5.4 Rizika a pozitiva dánského trhu

Před vstupem na dánský trh musí česká firma zvážit pro a proti takového rozhodnutí. Dánské podnikatelské prostředí přináší pro české podniky mnoho výhod, ale nese s sebou samozřejmě i několik rizik. V následujících dvou podkapitolách jsou rozebrána nejprve pozitiva vstupu na dánský trh a následně i jeho rizika a nevýhody.

5.4.1 Pozitivní faktory vstupu

- **Výborná jazyková vybavenost**

První důležitou výhodou pro české podnikatele je kvalitní jazyková vybavenost, k obchodování v Dánsku si vystačí s angličtinou či němčinou. Znalost angličtiny Dánů je celosvětově nadprůměrná a proto se při obchodních jednáních používá výhradně angličtina. Na druhou stranu je dobré znát alespoň základní slova v dánštině, čímž bude obchodní partner jistě potěšen a ocení to.

- **Stabilní politické prostředí**

Lze konstatovat, že politické prostředí Dánska je velice stabilní a vládní politika transparentní, což je pro české firmy určitě pozitivní faktor. Dánsko je demokratická země se značnou vládou práva. Dánská legislativa soustřeďuje velkou pozornost na environmentální aspekty podnikání a ochranu zaměstnanců i spotřebitele. Dánsko je také podle Transparency International hodnoceno jako země s nejnižší korupcí politiků a veřejného sektoru na světě.¹³⁷ Vzhledem k tomu, že Česká republika i Dánsko jsou členy Evropské unie, oba státy musely přijmout nařízení EU a harmonizovat svoji legislativu podle evropských směrnic. Na území EU je zajištěn volný pohyb zboží i kapitálu, a tím je usnadněn vstup na zahraniční trh.

137 Corruption Perception Index 2014: Results. *Transparency International* [online]. [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

- **Nízké povinné zaměstnanecké příspěvky a daň z příjmu PO**

Ačkoliv daň z příjmu fyzických osob dosahuje vysokých hodnot, daňové zatížení právnických osob je ve srovnání se zbytkem zemí EU průměrné. Proto se dá říct, že daňové zatížení příjmů PO v Dánsku může být pro české podnikatele stále snesitelné. Dalším rozdílem je, že zatímco jsou podnikatelé v ČR zatěžováni vysokými odvody na SZPP, v Dánsku mají zaměstnavatelé jen jeden povinný příspěvek pro zaměstnance a to příspěvek na důchod.

- **Flexibilita pracovního trhu**

Nezpochybnitelnou výhodou je velmi flexibilní pracovní trh, který může být rozhodujícím pozitivem dánského trhu pro české firmy. V případě ztrátovosti jim totiž dánský flexibilní pracovní trh společně s pracovním právem a vysokou mobilitou pracovní síly umožňují reagovat na neúspěch poměrně rychlým propouštěním zaměstnanců. Kvůli vysoké mobilitě pracovních sil mění své zaměstnání každoročně mnoho Dánů a tato situace je pro ně zcela běžná. Naopak v případě, že se české firmě ekonomicky zadaří a získá nové zákazníky, může velice snadno a rychle přijmout nové zaměstnance.

- **Jednodušší vstup na ostatní severské trhy**

Podniká-li již česká firma na dánském trhu, vstup na ostatní severské trhy by pro ni měl představovat menší překážku. Dánsko disponuje vhodnou zeměpisnou polohou pro další, snazší expanze na ostatní severské trhy. Rovněž díky podobnosti mentality severských národů může být pro české podnikatele, kteří jsou zvyklí na dánskou kulturu a jejich obchodní chování, vstup do dalších zemí Skandinávie jednodušší.

- **Multikulturalita**

Dánové jsou všeobecně vůči jiným kulturám otevření, což může být na odborné profesionální úrovni velmi přínosné. V Dánsku je diskriminace, především na pracovišti, velmi ojedinělá. Stejně jako ženy, cizinci jsou zde přijímáni s respektem jako rovnocenní partneři. Multikulturální prostředí na pracovišti může pro firmu představovat více různých pohledů a nápadů, což může firma využívat ve svůj prospěch.

5.4.2 Negativní faktory vstupu

- **Vysoká daň z příjmu FO, ekologické daně a spotřební daň**

Podnikatelé v Dánsku jsou v porovnání s českými zatěžováni placením vysokých ekologických (ekologické daně v Dánsku jsou nejvyšší z EU)¹³⁸ a spotřebních daní (jednotná daň 25 %). Fakt, že by české firmy musely následně toto zatížení promítat do cen svých produktů, je vysoce pravděpodobný.

- **Složité daňový systém**

Ministerstvo pro daně i Daňový a celní úřad (SKAT), který můžeme najít na doméně **www.skat.dk** a který má výběr daní na starost, má za cíl celý daňový systém včetně samotného procesu výběru daní neustále zjednodušovat. I přesto je pro české podnikatele v počátcích podnikání těžké se v dánském systému daní zorientovat a musí často žádat o konzultace od odborníků.

- **Malý trh, velká konkurence**

V Dánsku působí řada zahraničních společností a je obtížné se prosadit. Spousta nadnárodních firem má v Dánsku svá vývojová centra, distribuční sklady či přímo ředitelství pro severské státy. Pro dánské spotřebitele je nejdůležitější kvalita a spolehlivost zboží, technologické parametry a mimojiné kvalitní poprodejní servis. Při vstupu na dánský trh je proto důležité zaměřovat se na kvalitní výrobky a zvolit vhodnou cenovou politiku. Trh je malý a koncentrovaný, proto je více než vhodné zaměřit se na úzký segment trhu a oslovit konkrétní cílovou skupinu spotřebitelů.¹³⁹

¹³⁸ Petr Gola. Environmental Taxes in Denmark. *CFE portal* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <https://www.cfe-eutax.org/taxation/environmental-taxes/denmark>

¹³⁹ BUSINESSINFO. Dánsko: Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-zakladni-podminky-pro-uplatneni-ceskeho-18531.html>

5.4.3 Shrnutí pozitiv a rizik vstupu na dánský trh

I přes vysoké daňové zatížení a rozsáhlý daňový systém, které se jeví jako největší překážky vstupu na dánský trh, by autorka českým firmám expanzi doporučila. Dánský trh sice disponuje velkou konkurencí a vyznačuje se silnou preferencí kvalitního zboží, zaměřili-li se ovšem česká firma na spolehlivé a výborně technologicky provedené výrobky, může být na dánském trhu velmi úspěšná. Mimo jiné je vhodné nastavit úměrně cenovou politiku.

Kromě těchto podmínek, které by české firmy měly splnit, jsou všechny faktory mající dopad na vstup české firmy na dánský trh více či méně pozitivní. Fakt, že si česká firma vystačí pouze s angličtinou, transparentní politické prostředí a flexibilní pracovní trh, to vše je pro české podnikatele velmi příhodné. Také to, že Dánové nejsou xenofobní a respektují Čechy jako rovnocenné partnery, snadná geografická dostupnost mezi Dánskem a Českou republikou a podobně smýšlející mentality značí, že pozitiva vstupu na dánský trh značně převyšují negativa.

Závěr

Dánsko je jedna z nejlépe prosperujících evropských zemí s podnikatelským prostředím, které je atraktivní i pro zahraniční investory. Patří mezi státy s moderním tržním hospodářstvím, zemědělstvím využívajícím nejmodernější technologie, stabilní měnou a rozsáhlou sociální politikou. Díky vysokému HDP na osobu, politické stabilitě a sociálním výhodám je životní úroveň v Dánsku jednou z nejvyšších na světě.

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat socioekonomickou stránku Dánska společně se specifiky dánského sociálního modelu. Zároveň měla práce za cíl zanalyzovat jeho podnikatelské prostředí pomocí metody PEST a popsat zahraniční spolupráci mezi Dánskem a Českou republikou.

Práce je rozdělena do pěti částí. První část byla věnována základním informacím o Dánském království, jeho obyvatelstvu a náboženství. Byl zde blíže přiblížen koncept sociálního modelu, je zde nastíněno přerozdělování příjmů, potlačování rozdílů mezi jednotlivými třídami ve společnosti či například štedré sociální dávky.

Druhá část práce se věnovala bližší charakteristice sociálního modelu přímo v Dánsku. Byl zde rozepsán daňový systém společně s popisem přerozdělování dánských příjmů, bylo zde vysvětleno jak fungují státní sociální výdaje a také výdaje na školství a výzkum.

Ve třetí části bylo zanalyzováno dánské podnikatelské prostředí za pomoci analýzy PEST. Bylo zde popsán politický systém včetně dánské zahraniční politiky a členství v mezinárodních organizacích. Ekonomické prostředí bylo detailněji popsáno za pomoci čtyř hlavních makroekonomických ukazatelů nejprve před rokem 2000 a poté po přelomu tisíciletí. Sociálně-kulturní faktory byly vzhledem k jejich zmínce již ve druhé kapitole zúženy na kulturní dimenze podle Hofstedeho. Tato část byla zakončena popisem technologického prostředí, kde byl vyzdvižen především zdravotnický průmysl, dánské klastry, potravinářský průmysl a telekomunikační a informační prostředí.

Čtvrtá část práce se zabývala zahraniční spoluprací mezi Dánskem a Českou republikou. Byl zde popsán vývoj vzájemného obchodu od roku 2007 do roku 2015. Poté byla přiblížena komoditní struktura českého vývozu do Dánska tříděná dle klasifikace SITC,

následovaná strukturou dánského dovozu do Čech. V této části byly přiblíženy i přímé zahraniční investice dánských firem na českém trhu a jejich vývoj od roku 2004. Byl zde přiblížen výrobní závod dánské firmy LEGO a.s., společně s několika dalšími dánskými společnostmi působícími na dánském trhu.

Poslední část této bakalářské práce byla věnována posouzení Dánska jako obchodního partnera pro české firmy. Nejprve bylo zmíněno navazování kontaktů společně s perspektivními obory na dánském trhu, následovaly jednotlivé charakteristiky vstupů na trh. V této části byl věnován prostor jednání s dánskými obchodníky, popsán jejich styl vyjednávání a styl obchodních schůzek. V závěru jsou shrnuta jednotlivá rizika a pozitiva dánského trhu, které autorka práce pokládala za významné.

Z výše uvedeného je patrné, že dánská ekonomika je pro české subjekty velmi atraktivní. Vzhledem k tomu, že český vývoz do Dánska vzrostl během posledních let o více než 32 %, je zcela evidentní, že česká produkce je v Dánsku vnímána velmi pozitivně. Dánsko, charakteristické zdravou ekonomikou, transparentností, pragmatickým přístupem v obchodních jednáních a obchodním duchem, je společně s pozitivním vnímáním Česka jako partnera v EU, snadnou jazykovou komunikací a infrastrukturou kandidátem na velmi perspektivního partnera českých podnikatelských subjektů.

Pro vypracování této bakalářské práce bylo použito přes 80 zdrojů. Vzhledem k povaze obsahu bakalářské práce, nejvíce čerpala autorka ze statistických databází jako je Eurostat, Statistics Denmark či OECD Statistics. Většina práce a zejména nejasné detaily byly konzultovány v angličtině s dvěma dánskými občany, kteří jsou přáteli autorky.

Seznam použité literatury

BRUNCLÍK, Miloš, Vlastimil HAVLÍK a Aneta PINKOVÁ. *Skandinávie: Proměny politiky v severských zemích*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, xvi, 303 s. ISBN 978-80-7357-703-2.

BUSCK, Steen (ed.) a Henning POULSEN (ed.). *Dějiny Dánska*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007,. Dějiny států. ISBN 978-80-7106-908-9.

ESPING-ANDERSEN, G. *The Incomplete Revolution: Adapting Welfare States to Women's New Roles*. Cambridge: Polity Press, 2009. ISBN: 978-0745643168

HOFSTEDÉ, G. HOFSTEDÉ, G. J. *Cultures and organizations: software of the mind*. New York: McGraw-Hill, 2005. ISBN 0-07-143959-5

KELLER, J. *Soumrak sociálního státu*. 1.vyd. Praha: Sociologické nakladatelství Slon, 2006. ISBN 80-86429-41-5.

KLVAČOVÁ, E. a kol. *Prohlubování evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-86419-78-9.

SOMERS, Frans, ed. *European Union economies: a comparative study*. Harlow: Longman, 1998. ISBN 0-582-30590-X.

SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing pro evropský trh*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0422-6

RÝZNAR, J. *Rozmanitosti EU*. Praha: Svoboda Servis, 2006. ISBN 80-86320-47-2

ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchodní jednání*. Praha: Professional Publishing, 2003. ISBN 80-86419-28-2

Internetové zdroje

AARHUS UNIVERSITY. The Danish Tax System. *Aarhus University* [online]. 2015 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: <http://ias.au.dk/taxation/the-danish-tax-system>

ANDERSEN, Jørgen Goul. The Scandinavian welfare model in crisis?: Achievements and problems of the Danish welfare state in an age of unemployment and low growth.

Scandinavian Political Studies [online]. 1997 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z:

https://tidsskrift.dk/index.php/scandinavian_political_studies/article/download/13307/2536
2

ANDERSEN, Torben M. a Michael SVARER. *Flexicurity: labour market performance in Denmark* [online]. 2007 [cit. 2015-11-09]. CESifo working paper, Dostupné z:

<http://www.econstor.eu/bitstream/10419/26153/1/555973581.PDF>

AARHUS UNIVERSITY. The Danish Tax System. *Aarhus University* [online]. 2015 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: <http://ias.au.dk/taxation/the-danish-tax-system>

BLUENOMICS. Extrenal trade by good (SITC) for Denmark. *Bluenomics* [online]. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z:

https://www.bluenomics.com/data#!data/external_trade/external_trade_by_product_site/_external_trade_by_goods_sitc_chart/line

BUSINESSINFO. Dánsko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18529.html>

BUSINESSINFO. Organizační kultura a národní kultura. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/organizacni-kultura-a-narodni-kultura-7699.html>

BUSINESSINFO. Pravidla pro podnikání v Dánsku. *BusinessInfo* [online] [cit. 2016-03-24] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-dansku-5391.html>

BUSINESSINFO. Dánsko: Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu. *BusinessInfo* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dansko-zakladni-podminky-pro-uplatneni-ceskeho-18531.html>

Corruption Perception Index 2014: Results. *Transparency International* [online]. [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

Country Report for Denmark: Growing inequality and its impacts in Denmark [online]. 2012 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <http://gini-research.org/system/uploads/509/original/Denmark.pdf?1373978704>

CZECHINVEST. Klastry. *CzechInvest* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/klastry>

CZECHTRADE. Dánsko. *CzechTrade* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/evropa/dansko>

CZECHTRADE. Malé Dánsko, zemědělská velmoc. *CzechTrade* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/sluzby-2014/informacni-servis/novinky/male-dansko-zemedelska-velmoc-27351/>

ČNB. Kurzový mechanismus ERM II. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2003/2003_cervenec/boxy_a_prilohy/mp_zpinflace_prilohy_c_03_cervenec_p1.html

Danish Agriculture and Food Council. Danish Pig Meat Industry. *Danish Agriculture and Food Council* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.agricultureandfood.dk/danish-agriculture-and-food/danish-pig-meat-industry>

Danmarks Nationalbank. Fixed exchange rate policy in Denmark. *Danmarks Nationalbank* [online]. 2014 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.nationalbanken.dk/en/publications/Documents/2014/03/Fixed_MON1_2014.pdf

Dánská koruna DKK. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/DKK-danska-koruna/>

Enterprise Europe Network. Síť v ČR. *EEN* [online] [cit. 2016-03-23] Dostupné z: <http://www.enterprise-europe-network.cz/cs/o-nas/sit-v-cr>

EUROPEAN COMMISSION. Digital Single Market: Denmark. *European Commission* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/denmark>

EUROSTAT: Educational expenditure. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-24].

Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Educational_expenditure_statistics

EUROSTAT. Employment rate, by sex. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-17].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tsdec420&language=en>

EUROSTAT. Expenditure on social protection. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-05].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00098&plugin=1>

EUROSTAT. General government deficit/surplus. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00127&plugin=1>

EUROSTAT. General government gross debt. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-16].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdde410&plugin=1>

EUROSTAT. High-tech exports: Denmark. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>

EUROSTAT. Population by age group. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-20].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00010&plugin=1>

EUROSTAT. Population on 1 January. *Eurostat* [online]. 2016 [cit. 2016-04-20].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00001&plugin=1>

EUROSTAT. Real GDP growth rate - volume. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-11-12].

Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00115&plugin=1>

EUROSTAT. R&D expenditure. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/R_%26_D_expenditure

EUROSTAT. Social benefits by function. *Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00106&language=en>

EUROSTAT. Statistika zaměstnanosti. *Eurostat* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/cs

EVROPSKÁ KOMISE. *Country Report Denmark 2015* [online]. Commission Staff Working Document. Brusel, 2015 [cit. 2015-11-13], Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_denmark_en.pdf

EVROPSKÁ KOMISE. *Denmark: Fiscal stimulus and private consumption underpin recovery* [online]. 2009 [cit. 2015-11-13] Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2009/autumnforecasts/dk_en.pdf

FOLKETINGET. 179 Members. *Folketinget* [online]. 2015 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/About_the_Danish_Parliament/179_Members.aspx

FOLKETINGET. About the Danish Parliament. *Folketinget* [online]. [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/About_the_Danish_Parliament.aspx

FOLKETINGET. The Government. *Folketinget* [online]. 2011 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: http://www.thedanishparliament.dk/Democracy/The_separation_of_powers/The_Government.aspx

HOFSTEDE G. What about Denmark?. *Geert Hofstede* [online]. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://geert-hofstede.com/denmark.html>

HOLSTEIN, Henrik. Čeští vývozci dánský trh podceňují, to je velká chyba. *CzechTrade* [on-line]. 2011 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/reference/czechtrade-media/henrik-holstein-cesti-vyvozci-dansky-trh-podcenuji-to-je-velka-chyba-gt-vyhnout-se/>

CHRISTIANSEN, Niels Finn a Klaus PETERSEN. The dynamics of social solidarity: *The Danish welfare state*, 2001 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: [http://www.vasa.abo.fi/users/minygard/Undervisning-filer/Christiansen%202001%20\(Denmark\).pdf](http://www.vasa.abo.fi/users/minygard/Undervisning-filer/Christiansen%202001%20(Denmark).pdf)

Invest in Denmark. Establishing a business in Denmark. *Invest in Denmark* [online] [cit. 2016-03-24] Dostupné z:

http://www.investindk.com/~media/Files/Sheets/Framework%20conditions/Establishing_a_Business_2016.ashx

Invest in Denmark. Location expertise in your business area. *Ministry of foreign affairs of Denmark* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.investindk.com/Clusters>

Invest in Denmark. MedTech: Invest in Danish MedTech. *Ministry of foreign affairs of Denmark* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z:

<http://www.investindk.com/Clusters/Life-Sciences/Medtech>

IPU PARLINE DATABASE: *Denmark (Folketinget)* [online]. [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2087_E.htm

Komise pro efektivitu justice (CEPEJ). *European Judicial Systems* [online]. [cit. 2015-11-23] Dostupné z :

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2012/Rapport_en.pdf

LARSEN, Flemming. *Active Labour Market Policy in Denmark as an example of Transitional Labour Market and flexicurity arrangements*. [online]. CARMA, Aalborg University, 2005 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z:

http://doku.iab.de/veranstaltungen/2005/coll_2005_larsen.pdf

LEGO. About us: Výrobní závod LEGO Group v Kladně slaví 15. výročí. *LEGO.com* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.lego.com/cs-cz/aboutus/news-room/2015/april/lego-kladno-factory-expansion>

Lorenzova křivka. *Středoevropské centrum pro finance a management* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.finance-management.cz/080vypisPojmu.php?IdPojPass=102>

MZV ČR. Dánsko – Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *MZV ČR* [online] [cit. 2016-03-22]. Dostupné z :
www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/dansko/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

OECD Economic Surveys: Denmark January 2014 overview. *OECD* [online]. [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://www.oecd.org/eco/surveys/Overview_Denmark_2014.pdf

OECD. *Education at a glance 2014: Denmark* [online]. 2015 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z:

https://rio.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/riowatch_country_report/RIO%20Country%20Report%202014_Denmark.pdf

OECD STATISTICS: International Trade Balance. *OECD* [online]. 2015 [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org/>

OECD. *Tax Policy Reforms in Denmark* [online]. [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/tax-policy/37154664.pdf>

Petr Gola. Environmental Taxes in Denmark. *CFE portal* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <https://www.cfe-eutax.org/taxation/environmental-taxes/denmark>

Population in Denmark: Key Figures. *Statistics Denmark* [online]. [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: <http://www.dst.dk/en/Statistik/emner/befolkning-og-befolkningsfremskrivning/folketal>

RIO Country Report: Denmark 2014 [online]. European Commission, 2015 [cit. 2016-02-02]. ISBN 978-92-79-49240-2. Dostupné z:

https://rio.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/riowatch_country_report/RIO%20Country%20Report%202014_Denmark.pdf

SKAT. Tax Rates. *SKAT* [online]. 2015 [cit. 2016-01-29]. Dostupné z: <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=79885&vId=0>

STATISTA. Daily internet usage in Denmark by age group in 2015. *Statista* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.statista.com/statistics/347938/daily-internet-usage-age-group-denmark/>

STATISTA. Denmark: patent applications by field of technology. *Statista* [online]. 2014 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://www.statista.com/statistics/413025/number-of-european-patent-applications-by-technology-field-denmark>

STATISTA. Preferred devices for internet access in Denmark 2015. *Statista* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.statista.com/statistics/370170/preferred-devices-for-internet-access-denmark/>

Statistical Yearbook 2015 [online]. Statistics Denmark, 2015 [cit. 2015-11-18]. ISBN 978-87-501-2178-7. Dostupné z:

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=20195&sid=sy>

STATISTICS DENMARK. Access to computer and internet in by household type and access. *Statistics Denmark* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.statbank.dk/statbank5a/SelectTable/Omrade0.asp?SubjectCode=03&ShowNews=OFF&PLanguage=1>

STATISTICS DENMARK. *Denmark in Figures 2015* [online]. Albertslund: Rosendahls-Schultz, 2015 [cit. 2015-11-28]. Statistics Denmark, ISBN 978-87-501-2170-1. Dostupné z: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/19006/denmark2015.pdf>

STATISTICS DENMARK: International Trade. *Statistics Denmark* [online]. [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.dst.dk/en/Statistik/emner/udenrigshandel>

Tax in Denmark: An introduction to the Danish tax system for non-Danish speakers [online]. 2. 2014 [cit. 2016-02-02]. ISBN 978-87-7121-836-7. Dostupné z: <http://www.skat.dk/getFile.aspx?Id=121617>

THE WORLD BANK. Ease of doing business index. *The World Bank* [online] [cit. 2013-06-03] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/IC.BUS.EASE.XQ>

THE WORLD BANK. GINI index. *The World Bank* [online]. [cit. 2015-12-28]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI>

The World Factbook: Denmark. *CIA* [online]. [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/da.html>

TRADING ECONOMICS. Denmark Inflation Rate. *Trading Economics* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/denmark/inflation-cpi>

TRADING ECONOMICS. Denmark GDP per capita. *Trading economics* [online]. [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/denmark/gdp-per-capita>

TRADING ECONOMICS. Denmark Sales Tax Rate: VAT. *Trading Economics* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/denmark/sales-tax-rate>

Velvyslanectví České republiky v Kodani. Zahraničně-politická orientace Dánska. *MZV ČR* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/copenhagen/cz/bilateralni_vztahy_cr_dansko/kratce_o_dansku/zahranicne_politicka_orientace/index.html

Women in national parliaments. *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm>

ZHANG, Moran. Denmark's Economic Outlook: A Slow Recovery From 2008 Housing Bubble. *International Business Times* [online]. 2015 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.ibtimes.com/denmarks-economic-outlook-slow-recovery-2008-housing-bubble-1469534>